

Smet

REVUE PRE DUCHOVNÝ ŽIVOT

Roč. I.

1941

Č. 5.

O B S A H :

Müller: Křesťanský a rehoľný život, 193.
Búda: Naša nádej, 198. Soukup: Vo spo-
mienkach, 203. Friethoff: Božia Matka,
207. Babor: Vo Stvoriteľových službách,
212. Feil: J. V. Rutzkyj, 214. Do výšav,
219. Život, 227. Literatúra, 235.

Redaktor: prof. Dr. Inocent Müller, OP.

Spolupracovníci: P. Mag. Dr. Metod Habáň, OP, Univ. prof. P. Mag. R. Garrigou-Lagrange, OP, Rim, Univ. prof. Dr. P. Mag. Gašpar Friethoff, OP, Fribourg, Univ. prof. Dr. Jozef Búda, Univ. prof. Dr. Jozef Babor, Univ. prof. Dr. Alojz J. Chura, prof. P. Emilián Soukup, OP, P. Vojtech Müller, OP, prof. Dr. Anton Šurjanský, prof. Dr. M Chladný Hanoš, Dr. Pavol Beňuška, Dr. Juraj Rajec, prof. Ján Haranta, P. Mastylák, CSSR Rim, P. Aquinas Mária Gabura, OP.

REDAKČIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 1.

ADMINISTRÁCIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 10.

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Uzávierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 30 Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks. Pre Maďarsko 8 Pengő.

ĎAKUJEME všetkým tým, ktorí sa pousilovali vyrovať predplatné. Viacerí poslali nadplatky na gratis študentské exempláre: všetkým Pán Boh zaplať! Kto zaplatil predplatné na Smer, obľahčil prácu redakcie, lebo zmenšil naše starosti. Okrem toho vykonal veľkú apoštolskú povinnosť, lebo pomohol viacerým študentom čítať Smer a žiť v intenciách nášho hnutia. Tých, čo predplatné neposlali, prosíme, aby nezabudli, že v terajších časoch vydávať 48 stránkovú revue nie je vec ľahká. Veď my sme najlacnejší odborný časopis v Republike! To len preto, že spolupra-

Krestanský a rehoľný život

Niektorí ľudia si myslia, že duchovne čiže nábožensky žijú len tí, čo zachovávajú evanjeliové rady: poslušnosť, čistotu a chudobu. A keď im poviete, že i jednoduchý kresťan žije duchovne, ak zachováva príkaz lásky k Bohu a bližnému, nechcú to veriť. Zdá sa im, že zákon lásky neobsahuje všetko, čo vyjadruje pojem duchovného života. A nájdú sa zas i Bohu zasvätené osoby, ktoré si myslia, že ich duchovný, rehoľný alebo kňazský život je podstatne odlišný od života obyčajného kresťana, a to preto, že majú sľuby. Ktorý z týchto dvoch stavov je dokonalejší, kto z nich žije pravým duchovným životom? Nie je to zbytočná otázka, lebo odpoveď na ňu môže povzbudiť a nadchnúť mnohých kresťanov žijúcich vo svete, a môže tiež zjednodušiť rehoľný život duší v kláštornom zátiší. Kto dobre pozná veľký príkaz lásky, jeho stupne, jeho vzrast, nebude sa báť ísť za Kristom, lebo tento príkaz môže vyplniť každý, všade a vždy.

Hranicu zákona lásky presne určil Kristus Pán, keď povedal: „Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej, zo všetkej sily svojej a zo všetkej mysle svojej, a bližného svojho ako seba samého.“¹

Keď uvažujeme nad každým slovom božského Zákonodarcu, prekvapí nás, aký význam pripisuje tomuto zákonu, keď žiada, aby si ho takrečeno osvojila celá naša bytnosť. Nad týmto zákonom hlboko rozmýšľal sv. Tomáš Akv. a predložil si nasledujúcu otázku: Má príkaz lásky k Bohu nejakú hranicu? Je ešte niečo

¹ Luk. 10, 27.

nad tento príkaz, povedzme, nejaká rada lásky, v ktorej by spočívala kresťanská dokonalosť? Inými slovami: Stane sa dokonalý taký človek, ktorý naozaj miluje Boha a bližného, a ktorý neide do kláštora a nežije podľa evanjeliových rád?

Boli takí, napr. jezuita Suarez, ktorí súhlasili s prvým tvrdením. Oni totiž hovorili: Kto chce dokonale vyplniť tento príkaz Krista Pána, nemusí mať nejakú veľkú, neobyčajnú lásku. Vyššia dokonalosť, ktorá vylučuje nielen dobrovoľné ľahké hriechy, lež i dobrovoľné nedokonalosti, je len rada. Takúto dokonalosť nemal na mysli P. Ježiš, keď prehlásil zákon lásky; táto vyššia, radená dokonalosť ho už prevyšuje. Podľa toho potom dokonalosť by spočívala vo vyplnení rady lásky, ktorá by prevyšovala príkaz lásky.²

Takúto náuku by hádam prijal človek, ktorý by o celej veci uvažoval len povrchno. A sv. Tomáš to akosi predvídal, preto sám si dáva takúto námietku: Všetci sú zaviazaní zachovávať príkazy, lebo sú nevyhnutné na spasenie. Keď teda dokonalosť kresťanského života spočíva v zachovávaní príkazov, z toho nasleduje, že dokonalosť je nevyhnutná na spasenie, a že všetci sú viazaní k dokonalosti; a to je nesprávne.

Túto námietku kladie si Anjelský Učiteľ preto, aby po sv. Augustínovi ukázal vznešenosť zákona lásky k Bohu a k bližnému, lebo ten zákon je nad všetkými radami. A je veľmi zaujímavé, že mnohí moderní katolícki spisovatelia nepoznajú túto základnú náuku duchovného života a z námietok veľkých cirkevných učiteľov tvoria si vlastné tézy. A tu veru ide o pevný základ katolíckej náuky o duchov-

² Suarez: *De statu perfectionis*, c. XI, n. 15—16.
— Passerini: *De hominum statibus et officiis*, in II—II, q. 184; Berthier: *Perfection chrétienne et perfection religieuse*, p. I.

nom živote, o základ, ktorý položil Kristus. Načim preto vedieť, aký je ten základ, na ktorom musíme tiež stavať stavbu osobnej duchovnej dokonalosti.

Zákon kresťanskej dokonalosti vyhlásil Hospodin už vo Starom zákone: „Milovať budeš Pána Boha svojho, z celého svojho srdca a zo všetkej svojej duše a zo všetkej svojej sily. A nech budú tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, vo tvojom srdci: a vyprávaj ich svojim synom a rozjímaj ich, keď sedíš vo svojom dome a keď si na ceste, keď líhaš i keď vstávaš.“² „Miluj svojho priateľa ako seba samého.“³ A Pán Ježiš k týmto slovám pridal iba toto: „V týchto dvoch prikázaniach je všetok zákon i proroci.“⁴ Nuž a dokonalosť lásky, podľa ktorej i kresťanský život menujeme dokonalým, spočíva práve v úplnom milovaní Boha a bližného: Miluj Boha z celého srdca, a bližného ako seba samého. Preto z toho celkom logicky vyplýva, že dokonalosť kresťanského života spočíva vo vyplnení týchto dvoch príkazov.

Jasnú odpoveď dáva sv. Tomáš Akv.; píše: „Musí sa povedať, že dokonalosť spočíva v niečom dvojako: Ponajprv bytnostne, potom druhotne a prípadkove.

Bytnostne spočíva dokonalosť kresťanského života v láske, a to hlavne v milovaní Boha, a potom v milovaní bližného; o tom sú dané hlavné príkazy božského zákona. No a milovanie Boha a bližného nie je prikázané podľa nejakej miery, tak totiž, žeby to, čo je viacej, sa iba radilo. To je jasné zo samého príkazu, ktorý hovorí o dokonalosti: Milovať budeš Pána Boha svojho z ce-

² Deut. 6, 5—7.

³ Levit. 19, 18.

⁴ Mat. 22, 40.

⁵ Teol. Suma: II—II, ol. 184, čl. 3.

lého srdca svojho; celé a dokonalé podľa Filozofa je to isté. A ďalej: Milovať budeš bližného svojho ako seba samého; to preto, že seba každý miluje najviacej.”

V tomto smysle každý kresťan musí túžiť po večnom živote, nielen po nejakom nižšom stupni slávy, ale po živote večnom, ktorý nemá hraníc, lebo my sami nevieme, na aký stupeň slávy chce nás P. Boh priviesť.

„Preto i sv. Pavol učí, pokračuje sv. Tomáš, že cieľ príkazu je láska.” Ale cieľu nepredpisuje sa nejaká miera, len tomu, čo vedie k cieľu. Lekár nemá odmerané, koľko uzdraví, lež koľko liekov a diét použije na uzdravenie. A tak je zrejmé, že dokonalosť bytnostne spočíva v prikázaniach. A sv. Augustín učí: Prečo by človeku nebola predpísaná táto dokonalosť, hoci ju v tomto živote nikto nemá?⁸

Táto pravda sa nám ešte viacej objasní, keď si uvedomíme, že naša láska, o ktorej je tu reč, musí rásť až do smrti, lebo teraz sme na ceste ku večnosti. Cesta ku večnosti nie je na to, aby sme na nej odpočívali, pospávali; nie, cesta je na to, aby sme po nej išli. Len slabosi a leňosi rozvaľujú sa po cestách, tým nezáleží na tom, či prídu k cieľu, alebo nie. Dobrý turista, mužný cestovateľ je v duši presvedčený, že prísť na koniec, k cieľu cesty, je rozkaz, nielen rada, a ten rozkaz splní vo všetkých okolnostiach. Podobne i dieťa musí rásť podľa určitých zákonov prírody, kým sa nestane zrelým človekom.

⁷ 1. Tim. 1. 5.

⁸ Sv. Augustín chce totiž povedať, že i dokonalosť vo vlasti nebeskej podlieha príkazu lásky k Bohu, pravda, nie ako vec, ktorú načim ihneď uskutočniť, ale ako cieľ, ku ktorému musíme ísť (Kard. Kajetán). To isté učí i sv. Pavol: „Neist’ viete, že tí, ktorí v závodisku bežia, všetci síce bežia, ale jeden dostáva odmenu? Tak bežte, aby ste dosiahli” (1. Kor. 9, 24).

A keď je reč o tom, že musíme „cestovať“ k Bohu, nemyslíme na nejakú fyzickú cestu. K Bohu ideme gressibus amoris, učí sv. Tomáš, približujeme sa k nemu krokmi lásky. Musíme sa k nemu približovať každý deň, nikdy nemôžeme povedať: Dnes nie, až zajtra! Nie! Láska k Bohu nepozná hraníc, je taká, ako Boh sám: nekonečná!

Preto by sa mýlil človek, ktorý by takto uvažoval: Budem milovať Pána Boha až potiaľ, ďalej už nie. Potom prídem ja, moja rodina, moje osobné veci, ktoré sa už netýkajú Pána Boha. Pánu Bohu dám to, čo mu patrí, a potom dost. Taký človek oslobodzoval by sa od prvého zákona kráľovstva Kristovho na zemi: Milovať budeš Pána Boha svojho, z celej duše svojej a zo všetkej mysle svojej.

Láska k Bohu a k bližnému je príkaz, od ktorého nikto sa nemôže oslobodiť a nad ktorý nejestvuje v kráľovstve Kristovom vyšší zákon.

Nuž a čo potom povedať o tých ľudoch, ktorí nielen plnia príkaz lásky k Bohu a k bližnému, ale aj dobrovoľne sa zriekajú slobodnej vôle, telesných pôžitkov a pozemských dobier, a žijú v kláštore alebo i mimo kláštora v poslušnosti, čistote a chudobe? Či tieto ctnosti neprevyšujú i zákon lásky? Či dokonalosť kresťanského života nespočíva v zachovávaní evanjeliových rád?

Sv. Tomáš Akv. odpovedá takto: „Druhotne a nástrojovo dokonalosť spočíva v radoch, ktoré spolu s príkazmi sú zariadené k láske, ale ináč. Lebo iné prikázania okrem príkazu lásky sú zariadené na odstránenie toho, čo sa protivi láske, s čím totiž láska nemôže byť; rady sú zariadené na odstránenie úkonov lásky, ale nie sú proti láske, ako: manželstvo, zaoberanie sa svetskými vecami a pod. Preto učí sv. Augustín: Čokoľvek nariaďuje Boh, ako napr.: Nezosmilniš, a čokoľvek sa nenariaďuje, ale je

iba napomenutie a rada, ako: Dobre je pre človeka nedotýkať sa ženy, — vtedy sa konajú správne, keď sú zariadené k milovaniu Boha a bližného pre Boha i na tomto svete, i v budúcom.”

„Preto v Rozhovorochoch Otcov hovorí opät Mojžiš: Pôsty, bedlenia, rozjímania Písem, núdza a zrieknutie sa všetkého majetku nie sú dokonalosť, lež nástroje dokonalosti, lebo ony nie sú cieľ, ale nimi prichádza sa k cieľu.”

A sám Kristus Pán povedal bohatému mládenkovi: „Keď chceš byť dokonalým, id, spredaj, čo máš, a rozďaj chudobným, a budeš mať poklad v nebi; a príď, nasleduj ma.” Ako sv. Tomáš Akv. poznamenáva, Pán Ježiš ukazuje ponajprv cestu, ktorá vedie k dokonalosti: Id, spredaj, čo máš, a rozďaj chudobným. Potom naznačuje, v čom spočíva dokonalosť: *N a s l e d u j m a !* Nie telesným krokom, ale citom mysle, čo sa deje láskou, dodáva sv. Ambróz.

Evanjeliové rady môžu byť teda nástrojmi, ktorými ľahšie prídeme k dokonalosti, ale nie sú samy v sebe dokonalosťou. Kresťanskú dokonalosť dosiahol ten, kto vyplnil vedúci zákon kráľovstva Božieho, zákon lásky k Bohu a k bližnému.

Na tomto základe musíme stavať svoj duchovný život všetci bez rozdielu stavu a povolania. Uvidíme, že lúče nadprirodzenej lásky prežiarujú každý úsek ľudského života, náš život so dňa na deň omlaďujú a dodávajú mu nadprirodzenú sviežosť.

Univ. prof. Dr. Jozef B u d a :

Naša nádej

Kristus Pán viac ráz hrozí hriešnikom večným zatratením. Preto je pochopiteľné, že

⁹ Mat. 19, 21.

veľká čiastka jeho veriacich poníma náboženstvo akosi záporne: chráni sa hriechu, lebo trestom za hriech má byť večné zatratenie. Ešte aj na dobré skutky hľadí len s tej zápornej stránky: koná ich, pretože nekonať ich, napr. nemodliť sa, nepostiť, nepočúvať svätú omšu, nekonať skutky milosrdenstva, bol by hriech, a ten má vzápäti peklo. Na kladnú stránku mnohí málo myslia. Najmä málo myslia na to, že Kristus Pán nielen hrozil večným zatratením, ale dával nám aj pevnú nádej na večnú blaženosť.

A človeka ľahko omrzí ustavične kráčať nad priepastou, neprestajne sa vyhýbať storkým nebezpečenstvám len preto, aby nepadol do priepasti. Človek celkom ináč kráča a aj od nebezpečenstiev o mnoho lepšie sa vie chrániť, keď tým má vybojovať svoje šťastie, ktoré sa mu na konci cesty ukazuje. Hádam preto aj mnohých chytro omrzí duchovný život; mnoho myslia na možnosť večnej záhuby, a málo si pripomínajú nebo.

Sviatok Nanebevstúpenia Pána pripamätáva nám práve túto nádej na nebo. Keď hovoríme o nanebevstúpení, rozumieme tým, že Kristus Pán vstúpil do neba ako človek so svojou zmŕtvychvstalou ľudskou prirodzenosťou. Ako Boh bol a je ustavične v nebi, veď je všadeprítomný.

Nanebevstúpenie Pána je článok, ktorý spomínajú všetky, i najstaršie vyznania viery. Viera v tento článok zakladá sa na bezpochybných zprávach Pisma svätého. Medzi nimi sú mnohé, z ktorých sa dá usúdiť, že Kristus Pán vstúpil do neba, aby bol oslávený za svoje hrdinské skutky a aby bol prostredníkom medzi nami a Otcom nebeským, a tak pripravil aj nám miesto v nebi.

Slávu Pánovu v nebi označujú svätopisci slovami: „sedí na pravici Božej“. Slová, ako je známe, sú i v našom apoštolskom vyznaní

viery. Treba ich, pravda, rozumieť vo smysle prenesenom: koho chceme uctiť, posadíme ho na svoju pravú stranu. Kristus u Otca nebeského požíva úctu a slávu: sedí na pravici Božej.

V Písme sv. je viacej miest, na ktorých sa používa tento výraz o nebeskej sláve Krista Pána. Sv. Pavol v liste k Efezským¹ píše o Kristu Pánovi, že ho Boh vzkriesil z mŕtvych a ustanovil po svojej pravici v nebesách.

V liste ku Židom² tiež pripomína, že Kristus sedí na pravici velebnosti Božej na výsostiach a je väčší od všetkých anjelov.

Sv. Peter vo svojom prvom liste³ píše podobne, taktiež i vo svojej reči pred židovskou radou.⁴ Vo svojej turíčnej reči, z ktorej čiastku o zmŕtvychvstaní Pána uvádzali sme v predošlom čísle nášho časopisu,⁵ cituje aj prameň, z ktorého je výraz čerpaný. Jeho slová sú:⁶ „Na pravici Božej bol povýšený... Lebo nie Dávid vstúpil na nebesá, on však povedal:

Riekol Pán Pánovi môjmu, sed' po pravici mojej, kým tvojich nepriateľov nepoložim za podnožie tvojich nôh."

Je to žalm 109., z ktorého je tento výrok vzatý. „Pán“, ktorý hovorí, je Boh. V hebrejskej pôvodine sa výslovne vraví: Jahve (Boh). „Pán“, ku ktorému Boh tieto slová povedal, je Mesiáš. Sám Pán Ježiš tvrdí,⁷ že Pán, ktorému Boh podľa slov citovaného žalmu odovzdáva moc, je on sám, Mesiáš. Žalm všeobecne hovorí o oslávení Mesiáša, podotýka aj to, že Mesiáš bude Synom Božím; no svätý Peter rozumie to hlavne o oslávení Ježišovom v nebi. Preto sa u kresťanov na označenie nebeskej slávy Pánovej natolko ujal výraz: sedí na pravici Božej.

¹ Ef. 1, 20.

² Žid. 1, 3.

³ 1. Peter 3, 22.

⁴ Skt. 5, 31.

⁵ str. 157—161.

⁶ Skt. 2, 32—35.

⁷ Mt. 22, 41 nasl.

Ak je teda pravda, že Kristus išiel do neba, aby aj nám dopomohol ta sa dostať, tak máme tam naozaj veľkého pomocníka. A Kristus Pán skutočne aj preto vstúpil do neba. Už na zemi, pri poslednej večeri sa odvolával na túto budúcu svoju slávu, keď sa modlil za svojich:⁸ „Už nie som vo svete, títo však vo svete sú, a ja ku tebe idem. Otec svätý, zachovaj ich v mene svojom.“

A po zmŕtvychvstanií od Márie Magdalény odkazuje apoštolom, že odíde ku spoločnému nášmu Otcovi:⁹ „Vystúpim ku môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, môjmu Bohu a vášmu Bohu.“ Takto nám dáva nádej, že sme jeho bratia, a ako takí máme nádej aj na spoločné dedičstvo v nebi.

Duch sv., ktorého Kristus s neba poslal, dáva nám tú istú nádej: „Sám Duch vydáva svedectvo nášmu duchu, že sme synovia Boží. A keď synovia, aj dedičia, dedičia to Boží a spoludedičia Kristovi.“¹⁰

I sv. Peter (3) učí, že Kristus zato podstúpil smrť, išiel do neba a sedí na pravici Božej, aby sme sa my stali dedičmi života večného.

A sv. Pavol¹¹ poučuje nás, že ako kedysi vo Starom zákone veľkňaz na deň smierenia vstúpil do veľsvätyne chrámovej pred tvár Božiu, aby sa tam modlil za celý ľud, tak vstúpil aj Ježiš, už nie do chrámu robeného rukou, ale do samotného neba, aby sa tam zjavil pred tvárou Božou za nás.

Koho by takéto jasné výroky Písma sv., knihy, ktorej pôvodcom je Boh, nepohly ku neobmedzenej dôvere, ku radostnému duševnému životu. Veď takým životom chceme získať svoju večnú spásu, ktorá neznamena iba oslobodenie od večného zatratenia, ale aj naše večné šťastie v nebi.

⁸ Jn. 17, 11.

⁹ Jn. 20, 17.

¹⁰ Rim. 8, 16.

¹¹ Zid. 9, 24.

Je síce pravda, že Kristus Pán vstúpil do neba z Olivetskej hory. Tak píše sv. Lukáš vo Skutkoch apoštolských.¹² Tu doplňuje svoju krátku zprávu, ktorú o nanebevstúpení Pána dal vo svojom evanjeliu. (24, 50.) Tam povedal, že Pán Ježiš vyviedol svojich apoštolov do Betánie, požehnal ich a vstúpil do neba. Grécka pôvodina vo svojich najlepších rukopisoch však píše, že ich viedol len ku Betánii alebo smerom ku Betánii. A cesta do Betánie viedla cez Olivetskú horu. Je teda isté, že Kristus Pán odišiel do neba z tejto hory. A tá nám pripomína aj trpké veci. S tejto hory sa Pán Ježiš díval na nádherné mesto Jeruzalem a na jeho chrám. Apoštolovia mu pritom oduševnene ukazovali krásnu chrámovú stavbu. On im však povedal: „Vidíte to všetko? Amen, vravím vám, neostane tu kameň na kameni.“ A potom povedal svoju slávnu reč o spustošení Jeruzalema a o konci sveta.¹³

Na tejto hore sa Kristus Pán potil krvou. Tam sa začalo jeho utrpenie. Pripomína nám to, že len tak sa dostaneme ku spoludedičstvu s Kristom, keď spolu s ním budeme aj trpieť.¹⁴ Do neba sa ide len cez horu Olivetskú.

Ale tam sa začala aj jeho sláva, a tam aj my sme dostali nádej na radosť a slávu.

A tam urobil Kristus Pán svoj posledný skutok tu na zemi: požehnal svojich apoštolov a v nich požehnal aj nás.

Končím slovami, ktoré povedal Pán na Olivetskej hore v reči o konci sveta: „Levate capita vestra, appropinquat enim redemptio vestra.“ — Kresťania, „hore hlavy, veď blíží sa vaša spása“.¹⁵

¹² Skt. 1, 12.

¹³ Mt. 24, 1 nasl.; Mr. 13, 1 nasl.; Lk. 21, 5 nasl.

¹⁴ Rím. 8, 17.

¹⁵ Lk. 21, 28.

Vo spomienkach

Priateľstvo s Bohom

Nie vo spomienkach v plochom význame toho slova, ale vo spomienkach, ktoré sblížujú s Priateľom, lebo nie sú len čírym opakovaním prežitého. Vo spomienkach, v ktorých sa človek na chvíľe stráca, vo smysle slova svätého Augustína: „Kde miluje, tam žije.“ Vo spomienkach, ktoré sú výživou aj odmenou priateľstva. Mohlo byť napísané „v rozjímaní“; ale bolo by to asi dosť záhadné a odpudivé slovo, lebo je málo duší, ktorým rozjímanie je záľubou a nie záhadou.

Cesta priateľstva s Bohom ide cez rozjímanie. Duša musí byť najsamprv uvoľnená, ustálená vo smere ku Priateľovi. Ako sa človek uvoľňuje, aby nebol rušený, ako očisťuje svoje myšlienky, aby zdarne pokračoval ku vytýčenému životnému cieľu, tak rozjímaním sa uvoľňuje duša, jej myšlienky a jej smer. Keby nebolo iného úžitku z tohto ponorenia v o s p o m i e n k a c h, tento bol by dostatočne mocným lákadlom do neho. Veď aj málo pozorná duša vidí, aké mraky zemského prachu sa víria vo svetelných lúčoch, ktoré prichádzajú k nám z Božstva ako sľuby a výzva.

Očistenie a ustálenie je vyzývavosťou pre prach a otrasy. Preto opäť a viacej načim ponorenia v o s p o m i e n k a c h, aby Božia pravda zaujala miesto vylúčených prvkov, aby Božie priateľstvo ovládlo miesta vecí, ktoré pôsobia otrasy.

Každý človek nevie byť správne a pravidelne v o s p o m i e n k a c h. Len jemné a citlivé duše sa vedia tak stratiť myslou, že sa o nich povie: Je vo spomienkach — a pritom sa myslí n a mysel aj na srdce, na uprenie zraku duše i žiaru srdca. S náboženského hľadiska sa

každý môže vychovať ku takému umeniu byť vo spomienkach, lebo náboženstvo zjemňuje každú dušu, keďže je sústavné a dôsledné sblížovanie s Najjemnejším, s Bohom.

Ku každému umeniu potrebné sú dve veci: zručnosť a výber vhodného predmetu. Zručnosť sa získa zachovávaním určitých pravidiel, vyberať predmet zasa učí umelecký smysel. Aj pre umenie byť vo spomienkach sa oboje vyžaduje. Ale omnoho jednoduchšie, lebo tu platí: chci milovať; láska ti dá návod aj smysel vo voľbe predmetov, aby sa duša užitočne stratila vo spomienkach. Lebo byť vo spomienkach nie je práca ľudského mozgu, vyvolávajúceho obrazy a uvažujúceho o predložených pravdách. Je to hlavne práca srdca, nie číreho ľudského srdca, ale najmä a hlavne Božieho Srdca. Byť vo spomienkach znamená byť v Bohu, prežívať chvíľku priateľskej dôvernosti s Bohom.

Nezáleží na tom, podľa akého vzorca to robíš. Viacej záleží na voľbe predmetov, a vzorec je takýto: chcem mať viacej rád.

Podľa stupňa lásky, podľa pokročilého priateľstva sa volí predmet. Otvára sa nám tým pohľad do práce duší priateľov Božích a zároveň sa vysvetľuje, prečo od priateľov Božích nemáme podrobné vzorce rozjímania.

Sú tu obdobia priateľstva s Bohom. Prvé je čas prechodu z hriechu alebo vlačnosti. Láska Božia s veľkým úsilím prekonala hriech, ale je v krehkej nádobe. Duša sa veľmi obáva, aby sa dobrá vôľa nezvrátila. Sv. Tomáš určuje úlohu ponorenia vo spomienkach pre toto obdobie: „Najsamprv sa človek musí usilovať, aby sa vzdialil od hriechu a odopierať jeho žiadostiam, ktoré ťahajú k opaku lásky; to náleží začínajúcim, v ktorých načim lásku živiť a posilňovať, aby nebola zničená...“¹ Predme-

¹ Teol. Suma: II—II., ot. 24., čl. 9.

ty, ktorými sa tu duša zaoberá v o s p o m i e n k a c h, majú upevniť srdnatosť ctností; hľadá Boha v jeho dobrotivosti, milosrdenstve, blahovôli, aby spomienkami na divy Božej lásky láska ku Bohu stávala sa vrúcnejšou. Proti žiadostiam starých hriechov sa v o s p o m i e n k a c h stavia hrôza Božej spravodlivej odvety.

V o s p o m i e n k a c h duša naplnená prvým blahom zo zasa nájdeného Priateľa po urážlivej zrade plesá v jeho istej pomoci, vďačne sa klania Priateľovi, ktorý vo svojej veľkodušnosti zabúda na zlú minulosť a ponúka bohatstvo svojho priateľstva.

Pravá láska ustavične rastie, nepozná ustrnutia na určitom stupni. Tak v o s p o m i e n k a c h prvých čias priateľstva duša nájde upevnenie svojich síl a chuť dať týmto silám väčšiu prácu. Už nemyslí predovšetkým na možný pád a obranu, ale nedočkavo myslí na možnosti rozvoja a výbojov. „Ďalšie snahy človeka vedú k usilovaniu o pokrok v dobrom. To prináleží pokračujúcim, ktorí sa hlavne usilujú, aby láska v nich rástla a mohutnela.“² Duša v o s p o m i e n k a c h svojou láskou sa usiluje chápať dobrotu a vládnuť najbohatšieho Boha; usiluje sa poznať nielen písmeno Božieho zákona a svojich povinností v hlavných obrysoch, ale aj ducha a dosah zákona vo všetkých jeho dôsledkoch a pokynoch. V o s p o m i e n k a c h čerpá svetlo a silu, aby vo storakých podrobnostiach sa ukázala hodnou vždy väčšieho sblíženia s Priateľom, dušou dokázanej priateľskej dôslednosti a vernej ochoty.

V o s p o m i e n k a c h tohto obdobia je pre dušu zdroj vynachádzania v najrozličnejších spôsoboch odriekania, sebazaprenia, trpezlivosti, odovzdanosti, hlbokkej a nenásytnej túhy po úkonoch ctností. Povedali by ste, že duša

² Sv. Tomáš, tamtiež.

nielen vo spomienkach, ale kade chodí, myslí na cesty, na ktorých by sa stala ešte lepšou, umŕtvenejšou, bohatšou. Vo spomienkach sa duša vychováva v neúprosnej askéze a nenásytnej dychtivosti.

Tušíme, ako sa v tomto období rozvíja láska a pochopenie pre Priateľa a jeho cenu. Ak sa duša nezastaví, prejde do tretieho obdobia. „Tretia snaha je, že človek sa hlavne usiluje, aby sa sjednotil s Bohom a požíval ho. To prináleží dokonalým, ktorí túžia odobrať sa a byť s Kristom...“²

To sú už ďaleké obzory, ale každému možné a dosiahnuteľné, obzory hodné všetkého najušľachtilejšieho úsilia duše. Noriac sa vo spomienkach, pripravuje si k nim cestu a sily. O veciach, ktoré máme dobre premyslené a prežité, vravíme: Len sa pozrem a už vidím, čo je a čo bude. Nech tieto slová stačia o duši vo spomienkach tretieho obdobia lásky: vrúcne nazeranie, dlhé pohľady lásky.

Priateľstvo s Bohom musí ísť cez pravidelne pestované a dodržiavané chvíle vo spomienkach. Tie chvíle musia mať celú náladu ľudsky cíteného stavu v ľudských spomienkach. A keďže Boh všade chce mať svoje priateľské bytosti, vo spomienkach musí sa strácať aj duša za silnými múrami kláštora rozjímavovej rehole, ako aj duša kresťana, ktorý hádam nemá iné voľné chvíľky, aby sa ocitol vo spomienkach, ako svoje denné chvíľky rannej a večernej modlitby a nedeľnejšiu svätú omšu. Dlhé hodiny aj krátke chvíle vo spomienkach vždy vykonajú svoj účinok, budú viesť dušu po cestách priateľstva s Bohom. Len keď sú pravidelné a vrúcne, keď sú ozajstné chvíľky dôvernosti s Bohom.

Chvíľky dôvernosti s Bohom pri najsvätejšej obete, pred našimi očami obnovujúcim do-

² Tamtiež.

brovoľné mučeníctvo za naše hriechy, záruku vykúpenia. S Bohom vo svätostánku, s Bohom takým blízkym, tak neobyčajne ukazujúcim ochotu a silu svojej božskej lásky. S Bohom pri rozličných modlitbách, v ktorých sa skláňa ku našim dôverným šepotom a prosebným výkrikom ako Priateľ vždy pripravenej podporujúcej a zdvihajúcej ruky. S Bohom v dôvernosti pri rozjímaní, vo spomienkach a dlhých pohľadoch lásky, v ktorých Boh pred naším duchom odhaľuje závoje svojich svätýň a hasí smäd srdca božsky nevýslovnou nežnou láskou.

Ktosi povedal, že vo spomienkach sa deje podivná záměna, v evanjeliu svätého Jána naznačená slovami: „Prebýva v Bohu a Boh v ňom.“ Potrebujeme ešte svedkov a dôkazy?

Univ. prof. P. Mag. Dr. Gašpar Friethoff OP.:

Božia Matka

3.

Filozoficky je známe, že bytie je cieľom vznikania; preto totiž niečo vzniká, aby bolo, inými slovami vznikanie (stávanie sa) je cesta ku bytiu. Ak teda vlastne hovoríme, je zrejmé, že samo vznikanie prináleží iba tým, o ktorých sa vlastne vraví, že sú. Lebo bytím sa končí vznikanie. Na to musíme dávať dobrý pozor, a to tým viacej, čím v obecnej reči nevlastnejšie hovoríme. Tak vravieva sa, že zvuk povstáva, farba vzniká, priateľstvo rastie. To sa však nevlastne hovorí, lebo zvuk alebo farba alebo akýkoľvek iný prípadok (*accidens*)¹ nikdy nemôže byť osve, — vždy

¹ Odborný výraz *accidens* prekladám prípadok s krátkym i, keďže prípadok akosi pripadá ku podstate. Vari je to zrejmejšie na adjektívnom tvare prípadlý = „čo sa niekomu dostal“, ako poznamenáva Tvrdý. — P. A. M. Gabura.

totiž má podklad v niečom inom — a preto nemôže ani vznikáť osve. Ale vec, ktorá pre taký prípadok je taká, aj vzniká, stáva sa taká, napr. zafarbená. Teda priateľstvo nevzniká, sa nestáva, ale sami ľudia sa stávajú priateľmi, lebo ľudia sú priateľmi, a nie priateľstvo. Ak teda chceme vlastne hovoriť, nemôžeme povedať, že ľudská prirodzenosť vzniká, povstáva, sa rodí, lebo ľudská prirodzenosť nikdy nie je, ale ten je, čo skrze ňu má onu prirodzenosť, totiž človek, osoba. Ako teda tomu, čo má prirodzenosť, t. j. osobe, prináleží, že je, tak tomu, čo má prirodzenosť, t. j. osobe — nie však prirodzenosti — prináleží, že vzniká.

V pôvode živých bytostí (počať, narodiť sa) má základ, vzťah, ktorý sa zvyčajne volá synovstvo. A preto onen vzťah prináleží tomu, čo vlastne vzniká, totiž tomu, čo má onu prirodzenosť; lebo, ako práve bolo povedané, ono rodením dostáva bytie. Prirodzenosť teda nie je dcéra, ale to, čo má onu prirodzenosť, totiž osoba sama.

Synovstvo však a materstvo (otcovstvo) sú súvzťažné; preto, ako prirodzenosť nikdy nie je dcérou, tak nikto nemôže byť matkou alebo otcom nejakej prirodzenosti. Teda materinské vzťahy sa nikdy netýkajú prirodzenosti samej osebe, ale vždy sa týkajú toho, čo má onu prirodzenosť, totiž osoby, ktorá je synom alebo dcérou tejto matky.

Keď teraz pozdvihneme zrak na tajomstvo vteleného Slova, aspoň to je nám z povedaného zrejmé, že Kristova ľudská prirodzenosť nie je Máriin syn, ale že iba ten môže byť Máriin syn, ktorý od Márie prijal onu ľudskú prirodzenosť, to jest Kristova osoba, druhá osoba Najsvätejšej Trojice. A preto je aj jasné, že vzťah Máriinho materstva sa nevzťahuje na ľudskú prirodzenosť Kristovu, — synovstvo totiž a materstvo sú súvzťažné, ako bolo pove-

dané — ale na božskú osobu, ktorú Mária podľa ľudskej prirodzenosti zrodila: Rodička totiž nezrodila Kristovu prirodzenosť, ale Krista podľa tej prirodzenosti; preto jej Syn je Kristus, a nie prirodzenosť. Teda Mária je matka Krista, ktorý je božská osoba; a preto je Božia matka. Materinský vzťah sa potom týka samej osoby, v ktorej sa dve prirodzenosti, božská totiž a ľudská, spájajú v jedno.

Ako pohyb je určovaný svojím koncom, tak aj každý vzťah od svojho konca dostáva svojráz a určenie; teda Máriin materinský vzťah nemá svojráz od ľudskej prirodzenosti Boha, ale od samej božskej osoby, ku ktorej táto prirodzenosť patrí skrze Máriu. Preto onen vzťah medzi ľudskou matkou a božským Synom patrí do nadprirodzeného poriadku, takže Mária preň je vyvýšená nad všetky stvorenia a pridrúžená k intímnemu životu samého Božstva. Tieto slová nie sú nevecné ani nie nábožné preháňanie, lebo Mária má ten istý vzťah k osobe Syna Božieho, ktorý tvoja matka má ku tvojej osobe, totiž vzťah pokrvenstva prvého stupňa priameho radu. Mária putami krvi — svojej vlastnej krvi, ktorá koluje v žilách Božieho Syna — je priputnaná ku druhej osobe Najsvätejšej Trojice. Keď už toto toľme vyvyšuje požehnanú Máriu, čože máme povedať, keď uvážime aj dôsledky tohto.

Ježiš Kristus, božská osoba, má, pravda, ľudskú prirodzenosť, ale nemá božskú prirodzenosť: božské osoby totiž ako osoby sa navzájom rozlišujú, ale sú iba jedno božské bytie, jedna bytnosť, jedna božská prirodzenosť. Teda nezúčastňujú sa na onej prirodzenosti, nemajú podiel, ale sa s ňou celkom stotožňujú. Ježiš je božská prirodzenosť, je Božstvo. Keď teda Mária je svojím materstvom priputnaná k Ježišovi, priputnaná je aj ku božskej prirodzenosti, lebo Ježiš je ona božská prirodzenosť, a aj Duch Svätý.

Teda božským materstvom v Márii vzniká vecný vzťah k celej Najsvätejšej Trojice, keďže božské osoby sa s božskou prirodzenosťou stotožňujú.

Pre tento neobyčajný vzťah nemôžeme nájsť nijaké výstižné meno; náš rozum je tu slabý. Môžeme vidieť, že tak načim povedať, ale nie a ko.

Ale to ešte nie je všetko. Mária totiž nie je priputnaná len ku božským osobám, nakoľko sú jedna božská bytnosť, ale aj nakoľko sú tri osoby rozlíšené. A príčinu toho načim hľadať vo vnútornom spojení základného tajomstva našej viery, totiž tajomstva Najsvätejšej Trojice, s ústredným tajomstvom celého nášho náboženstva, totiž s tajomstvom vteleného Slova.

Osoba, ktorá je označená rozličnými menami: Ježiš, Syn človeka, Spasiteľ atď., je iba druhá osoba Najsvätejšej Trojice, Syn večného Boha Otca. Teda Máriin Syn je tá istá osoba ako syn Otcov, takže jedna a tá istá osoba je aj Máriin Syn aj Syn večného Otca. A to aj takto môžeme povedať: Boh Otec a Mária majú spoločného Syna, ktorý sa od večnosti zrodil z Otca podľa božskej prirodzenosti, a podľa ľudskej prirodzenosti sa v čase narodil z Márie Panny. Preto z Máriinho materstva a z otcovstva Boha Otca, ktoré sa vzťahujú na tú istú osobu, vzniká vecný vzťah medzi Máriou a prvou osobou Najsvätejšej Trojice, keďže druhá osoba tejto nevýslovnej Trojice nevýslovne pochádza od obidvoch!

Keďže však my svoje poznanie prijímame iba od smyslových vecí, — poznávame totiž obracajúc sa ku predstavám — medzi ktorými, pravda, nenájdeme nijaký výstižný príklad tohto tajomstva, daromne hľadáme nejaké meno pre tento zvláštny vzťah. Keď teda nemáme priliehavého mena, musíme byť spokojný s nedostačujúcim menom. A preto vravievame o príbuzenstve medzi Máriou a božskými

osobami. Meno príbuzenstva totiž používame pre vzťahy, ktoré sú dôsledkom pokrvenstva: pre manželstvo totiž manželovi pokrvní sa stávajú príbuznými manželky a naopak. Teda obdobne hovoríme, že Mária pre svoje pokrvenstvo s Kristom je príbuzná Kristovho Otca, prvej osoby Najsvätejšej Trojice.

A ako druhá osoba vychádza od prvej, tak aj tretia božská osoba, Svätý Duch, vychádza od Otca a Syna, ako spievame v *Kr é d e*: Ktorý od Otca a Syna vychádza, alebo v *T a n t u m e r g o*: Vychádzajúcemu od obidvoch nech je rovná chvála. Keď teda sa Mária stáva príbuznou Boha Otca, keďže Máriin Syn je aj Syn večného Otca, podobne načim povedať, že je príbuznou Svätého Ducha, ktorý vychádza od Máriinho Syna!

Ale nedostatočnosť mena príbuzenstvo na označenie vnútorných vzťahov Márie Panny s jednotlivými božskými osobami jasne vysvitá aj z nasledujúcej úvahy.

Vravíme totiž, že Boh Otec od večnosti zrodil svojho Syna, a podobne Svätý Duch od obidvoch vyšiel; a správne vravíme, lebo božské vychádzanie sa deje podľa rozumovej činnosti (Boží Syn je totiž Božie Slovo) a podľa činnosti vôle (Svätý Duch je totiž Láska Otca a Syna), a tie božské úkony sa nedejú postupne, ako ani úkony nášho rozumu a našej vôle. Aj u nás rozumieť a rozumieť je jedno a to isté. Ak hovoríme „teraz rozumiem“, môžeme povedať aj „teraz som rozumel“. Pre rozum a vôľu je celkom to isté začať úkon a skončiť ho. Aby sa teda ukázala dokonalosť božského vychádzania, právom a zaslúžene vravíme, že Boh Otec zrodil svojho Syna a že Svätý Duch od obidvoch vyšiel. No jednako, kým úkony nášho rozumu a našej vôle sú prípady a nie my sami, Boh oproti tomu nemá nijaké prípady, ale sám je svoje uskutočnenie (actus). Teda s tohto hľadiska môžeme minulý

čas nahradiť prítomným: Boh Otec je to uskutočnenie, ktorým rodí svojho Syna, Otec a Syn sú to uskutočnenie, ktorým dýchajú Svätého Ducha.

Ako vývod načim uznať, že v tej chvíli, čo Mária počína svojho Syna, a v čase, v ktorom ho pod svojím srdcom nosí, Syn nie je sám v živote Panny, ale aj Otec, nakoľko je Otec (teda nakoľko je rozlišný od Syna), a podobne Svätý Duch. Lebo keď ho Mária rodí podľa ľudskej prirodzenosti, opatrujúc ho vo svojom lone, aj Otec tam rodí toho istého Syna podľa božskej prirodzenosti; a podobne Otec a Syn, ktorý tam je, dýchajú Svätého Ducha. Tieto božské vychádzania totiž sa stávajú v jedinom a nerozdeliteľnom večnom „teraz“, ktorému zodpovedá každé kolísajúce časné „teraz“. Teda príbuzenstvo Márie s Otcom a Svätým Duchom viacej znamená, ako že Mária má s Otcom spoločného Syna a že Máriin Syn je počiatok Svätého Ducha. To je neopísateľné, nepomenovateľné, nevypovedateľné!

Tradícia však posvätila zvláštne meno pre Máriu, čo sa týka vychádzania Svätého Ducha, a preto ju nazvala „Svätýňou Ducha Svätého“.

Univ. prof. MUDr. J. Babor:

Vo Stvoriteľových službách

3.

Slávny nemecký fyziológ Otto Kestner asi pred 10 rokmi povedal: Ak by niektorý národ v spoložití ženy a muža odlučoval rozkoš od prirodzeného pochodu, keď ide o potomstvo, spáchal by samovraždu. Hriechy tohto druhu sú starého dáta; už starozákonný Onan bol potrestaný Hospodinom náhlou smrťou pre tento prečin v levirátskom manželstve. Ale

v poslednom čase sa tento hriech rozmáha u celých národov sta osudný zločin. Štatisi už dávno pred predošlou svetovou vojnou vypočítali: Ak vo Francúzsku pôrody budú rovnako ubúdať, tak v roku, v ktorom sa počet obyvateľov (vtedajšieho) Nemecka zdvojnásobí, umrie posledný Francúz. Tento čas odhadli asi na 200 rokov. Podobné osudné zjavy podliehajú rozličným vplyvom kolisania, tak ako každý materiál štatistických výskumov, pozorovaní a úvah, ale v tomto ustálenom zlozvyku ďalej platí tento výstražný hlas. Proti vôli Tvorcu sa hreši v našej „lepšej“ spoločnosti dvojakou ohavnosťou: 1. kladú sa násilné prekážky vzniku nových ľudských indivíduí, a 2. vzniklé a už sa vyvíjajúce indivíduá sa zabíjajú v živote matiek. Prvá vykonáva sa rozličnými prostriedkami, ktorými sa alebo znásilňuje fyziologický pochod pri manželkom úkone (Onanov hriech), alebo účinok sa dosahuje neživotnými fyzickými a chemickými prostriedkami. Ani jedna z týchto „metód“ nie je celkom „spolahlivá“, ba všetky okrem nemravnosti a hnusu pôsobia zhubne na ľudské zdravie. Protiprirodzené spotvorenie fyziologického úkonu vedie s neúprosnou istotou ku nervovým poruchám oboch takto nešťastných manželov. Neživotné prostriedky okrem toho majú nevítané, priam anatomicky organické následky. O chemických prostriedkoch na zabitie semena máme už početné štatistiky prípadov, v ktorých predsa nastalo počatie, čo aj použily sa protikonečné prostriedky, ale takto splodené dietky prichádzajú na svet s ťažkými a nezhojiteľnými vývojovými chybami a celou svojou telesnou existenciou kruto splácajú mravnú biedu svojich rodičov. Do plánov Stvoriteľa a do jeho prírodných zákonov v manželstve môže človek zasiahnuť iba s veľmi ťažkým hriechom a s veľmi zhubnými následkami aj pre svoje zdravie. Caveant consules!

Feil:

Jozef Veljamin Rutskyj, reformátor a ochranca Únie

Po celé veki na nebi sjednotenej východnej Cirkvi bude žiarit krásna hviezda, veľký organizátor, reformátor a ochranca Únie — metropolita Jozef Veljamin Rutskyj.

Iste nebude nevecné obznámiť širšiu verejnosť s týmto veľkým priekopníkom Kristovej myšlienky, „aby všetci jedno boli“.

13. VII. 1613 umrel na bojisku prvý stĺp Únie metropolita Ipatij Potij. Kormidlo uniatskej vých. Cirkvi, ktorú po dlhé roky držal silnou rukou, sveril do rúk Jozefa Velj. Rutského v nádeji, že rovnako silná ruka povedie vých. Cirkev k víťazstvu. A ne-sklamal sa.

Nástupca Ipatia Potia v hodnosti metropolitu — Jozef Veljamin Rutskyj narodil sa r. 1571 v Rute k. Novgorodka. Hoci jeho otec bol kalvín (pôvodom Ukrajinec), syn Jozef Veljamin bol pokrstený podľa obradu vých. Cirkvi. Čistá, úprimná chlapčekomá duša nenašla v kalvínskej viere uspokojenie. Do školy chodil vo Vilne, po smrti otcovej r. 1590 išiel do Prahy, kde hlbokým štúdiom našiel pravdu, konvertoval a stal sa katolíkom lat. obradu. Zato sa ho matka odriekla. Veľká skúška pre mladého študenta. V srdci zúril boj medzi láskou k matke a ku Kristu. Zvíťazil Kristus. — Rutskyj vstúpil do gréckeho kolégia sv. Atanáza v Ríme. Tu vplyvom pápeža Klementa VIII. prestúpil na grécky obrad a prisahal vytrvať v obrade až do smrti. Odvtedy študoval veľmi horlivo, aby mohol čo najskôr pracovať na veľkom diele, na sjednotení vých. Cirkvi so západom.

R. 1603 ponúkol svoje sily metropolitovi Ipatiu Potiovi. Ten ho prijal s nedôverou; bál sa, aby nepri-niesol nežiadúce latinské smery a zmeny do vých. obradu. Rutského chladné prijatie zaboľelo a chcel sa vrátiť k lat. obradu, ale prinútený sv. Jozefatom Kun-

cevičom vstúpil do rehole sv. Bazila a spolu začali veľké dielo reformy rehole a duchovenstva. Ipatij onedlho poznal, ako krivdil Ruskému. R. 1608 vymenoval ho za generál. vikára, r. 1609 archimandritom kláštora Najsv. Trojice a hneď potom svojím zástupcom s právom, aby po jeho smrti stal sa jeho nástupcom, metropolitom.

To sa aj stalo r. 1613.

Činnosť Ruského ako metropolitu ide niekoľkokrátym smerom. Reforma duchovenstva, reforma rehole sv. Bazila, obrana Únie a rozšírenie Únie.

Reforma duchovenstva

Na prvom mieste odstránil nehodných biskupov a uprázdnené biskupské stolce obsadil dobrými a horlivými biskupmi, ako boli: Morochovský, Točapovský, Andrijivský, Pakosti, Meleškevič, Terleckij (žiaci sv. Jozafata) a iní.

Keď mal okolo seba horlivých spolupracovníkov, začal reformu nižšieho kléru. Nemali cirkevného ducha, pobožnosti, vzdelania.

Preto s dovolením Pavla V. začal budovať školy v celej metropole. V krátkom čase zbudoval dve kolégia v Minsku a Novgorodku a 3 inšie školy pre výchovu kléru.

R. 1604 veľký seminár vo Vilne. Pretože nebol fond na udržovanie seminára, svolal snem do Kobriny r. 1626, kde biskupi zaviazali sa vydržovať seminár. Ruský sám obetoval 10.000 zl. a všetky dôchodky svojho majetku a eparchie. Všetky kláštory sľúbili $\frac{1}{8}$ svojich dôchodkov. Sám pápež požehnal toto dielo a nazval biskupov „Svietnikami vých. Cirkvi“.

Schopných študentov posielal za hranice, aby západnú kultúru priniesli domov a osvecovali a dvíhali národ.

Títo a tí, čo vychádzali zo seminára, šírili potom osvetu i ducha náboženského po celej vých. Cirkvi. Seminár stal sa strediskom osvetu a vzdelania východu. Mravnosť v klére i v národe, ako aj zbožnosť, chytré sa šírily, všade bolo badať všeobecnú obrodu, horlivý národný i náboženský život.

Reforma rehole sv. Bazila

Kláštory sú širitelmi osvety i náboženského života. Rehoľa sv. Bazila vždy bola nositeľkou ideí národných i náboženských vo vých. Cirkvi. Len z tejto rehole vychádzali biskupi, vodcovia kléru i Tuđu. Preto Ruskýj reformoval túto rehoľu, ktorá práve vtedy bola vo veľkom úpadku. Nebolo disciplíny, rehoľného ducha; veľké chyby boli v samej organizácii. Ruskýj svolal kapitolu igumenov do Novgorodka r. 1617, kde rázne previedol reformu, zaviedol disciplínu, zorganizoval rehoľu a vyznačil smernice jej činnosti. Rehoľa sv. Bazila stala sa mu najväčšou pomocnicou v šírení Únie a nábož. života. Tri tlačiarne vo Vilne, Suprasli a Počajeji šírili kultúru po celom Východe. Unionistické myšlienky šírili misiami a dal vých. Cirkvi mnohých svätých i mučeníkov.

Obrana Ruského

Medzitým čo Ruskýj pripravoval si vojsko z radov duchovenstva pre výboj, musel aj brániť Úniu, ktoré bola napádaná so všetkých strán.

Ako šľachtic mal prístup do snemu. Svoje právo používal. R. 1621 vidíme ho na sneme vo Varšave, kde celým zápalom svojej šľachetnej duše hájil dielo Únie, a keď počul, že chcú vyhnáť uniatských biskupov, žiariacim okom a plamennými slovami volal k prítomným: „Boh je mi svedkom, že skôr nás pozbavia životov, ako biskupských prestolov. V katolíckom štáte, pod katolíckym kráľom je v nebezpečenstve náš život, a prečo? - Preto, že sme katolíckmi.“

Tým zachránil Úniu proti gréckemu biskupovi Theofanovi.

Smelo postavil sa proti útoku Meletija Smotnického, ktorý bol vysvätený za biskupa nesjednotených a postavený na to, aby zničil Úniu. Boj Smotnického sa skončil mučeníckou smrťou sv. Jozafata vo Vytebsku 21. XI. 1623.

Najviac Ruského bolelo, že musí brániť Úniu proti vlastným Tuďom, ktorí mali mu skôr pomáhať, ale ktorí v chorobnom šovinizme ho prenasledovali,

ním pohádali a žiadali zničenie Únie. Bol to sám episkopát poľský.

R. 1623 Rutskyj znovu bránil Úniu na sneme, kde v prítomnosti nuncia, pápež. legáta Lancellottiho, biskup poľský Liškovski hovoril: „Únia bola skôr na škodu ako na osoh. Dalo sa čakať, že táto banda ľudí bez rozumu vedie pod kepienkou náboženstva Poľsko do záhuby!“

Ale Rutskyj so svojimi biskupmi stál neochvejne, životom i krvou bránil Úniu, a na hanu odpovedal v liste Kongregácii šírenia viery: „*Maius gratitudinis signum erga hanc sanctam Congregationem de Propaganda Fide exhibere non possumus, quam vitam nostram cum sanguine, prouti iam unus ex nobis profudit pro fide catholica, profundere paratissimos nos offerentes!*“

R. 1632 nemocný a vyčerpaný vstúpil opäť do snemu. Nepriateľov bolo mnoho, Rutskyj bol sám. Ale márne Davinskyj a Mohyla sa namáhali. Dôkazmi a poznaním histórie Rutskyj odrážal ich útoky na Úniu. Opieral sa o žiadosť a túžbu Ríma, ktorý prial Úniu, o národ, ktorý žiadal Úniu. Ale šľachta poľská a duchovenstvo už nepočúvaly rozum, Úniu vydávaly nesjednoteným napospas; dávaly im všetky práva, Uniatom nijaké.

Rutskyj zradený odhodlal sa pomôcť si sám. Obkľúčený duchovenstvom, pred kostolom postavil sa proti nesjednoteným: „My sme na to, aby sme bránili svoje kostoly; skôr prejdete cez naše mŕtve telá, ako by sme dovolili poškvrniť telo sväté miesta. Sme pripravení zomrieť pri obrane oltárov, ktoré nám dala pod opateru sv. Cirkev!“ — Príklad svojho metropolitu nasledovali i ostatní biskupi. — Tak zachránil Rutskyj Úniu pred zničením.

Bolestne sa ho dotklo preháňanie veriacich na latinský obrad. Keď Poliaci previedli mu i baziliánov, takže mu zo všetkých ostalo len 100, prosil v Ríme, aby pápež dovolil karmelitánom prijať východný obrad, aby Únia nezanikla. Pritom si narieka: „Veľmi mi otravujú život. Usilujte sa pomôcť nám, ktorí sa

svijame bolesťou; nemáme nikoho, kto by nám pomohol." Pápež zakázal pod trestom nevážnosti prestup, ale podnes v Poľsku tento zákaz nebol vyhlásený.

Výboj Ruského

Medzitým čo Ruský bránil Úniu, pokúšal sa i o útok. R. 1616 so sv. Jozafatom vstúpil do Kijeva, do metropole vých. Cirkvi a zabral chrám sv. Sofie, ktorý náležal sjednoteným a bol zbudovaný r. 1021 na pamiatku sjednotenia Východu so Západom.

Aby priviedol nesjednotených bratov k Únii, svolal synodu uniatov i neuniatov do Lvova 27. X. 1629. Prišiel len Smotrickýj a niekoľko svetských kniežat. Na konci synody všetci zaspievali: „Podažď utišenje rabom tvojim Vseneperočnaja!" V tých slovách cítiť túhu po pokoji a jednote.

Ruskýj prenikal i za hranice a posielal misionárov i do Maďarska, aby tam niesli svetlo viery medzi nesjednotených.

R. 1617 priviedol do jednoty patriarchu moskovského Ignatia, ktorý utiekol z Moskvy na Litvu. Toho istého roku Ignatij umrel v povesti svätosti.

Uprostred prenasledovania Ruskýj stál pokojne na svojom mieste, pracoval a zachraňoval. Únii získal 200.000 duší.

Poslednou túžbou Ruského bolo vidieť svojho priateľa Jozafata na oltári. Na tom pracoval zo všetkých síl.

A posledná radosť, ktorej sa dočkal Ruskýj a ktorá bola náhradou za jeho horlivosť, bola, keď 6. VII. 1627 v Dubni prijal vyznanie viery svojho nepriateľa Meletia Smotrického, ktorý vstúpil do Únie. — Krv Jozafata vyprosila mu poznanie pravdy.

Do poslednej chvíle v práci umieral veľký Ruskýj v povesti svätosti 6. II. 1637 v Dermani.

Chválu vzdal jemu i Rím ústami pápeža Urbana VIII.: „Os Christi et Petri, Athlas Unionis, Columna Ecclesiae, Athanasius Russiae. Ústa Kristove a Petrove, Atlas Únie, Stlp Cirkvi, Atanáž Ruska."

DO VÝŠAV

Odchádzam pripraviť vám miesto

Kristovo nanebevstúpenie je dvojmo príčina našej spásy: najsamprv s našej strany, potom s jeho strany. A to, s našej strany, pokiaľ Kristus nanebevstúpením hýbe našu myseľ ku sebe; lebo jeho nanebevstúpenie dáva miesto po prvé viere, po druhé nádeji, po tretie láske; po štvrté tým sa aj zväčšuje naša úcta ku nemu, keď ho už nepovažujeme za pozemského človeka, ale za nebeského Boha, ako aj Apoštol vraví: „Hoci sme poznali Krista podľa tela“, to jest smrteľného, a preto sme ho považovali len za človeka, „ale teraz už neznáme“.

S jeho strany však v tom, čo sám urobil; keď pre našu spásu vystúpil, po prvé totiž pripravil nám cestu vystúpenia do neba, ako sám povedal: „Odchádzam pripraviť vám miesto“, a ako Micheáš povedal: „Vystúpil, otvárajúc cestu pred nimi.“ Keďže totiž on je naša hlava, preto údy tam musia ísť, kde hlava prešla. Preto svätý Ján vraví: „Aby ste aj vy boli, kde som ja“ (14, 3). A na znak toho previedol do neba duše svätých, ktoré vyviedol z pekiel podľa slov žalmu (67, 17): Kristus vystúpil na výsosť, sputnané zajatie viedol, lebo totiž tých, čo boli v diablovom zajatí, so sebou viedol do neba ako na miesto cudzie ľudskej prirodzenosti, zajatých dobrým zajatím, keďže víťazstvom získaných. — Po druhé, lebo ako veľkňaz vo Starom zákone vchádzal do svätyne, aby stál pred Bohom za ľud, tak aj Kristus vošiel do neba, „aby orodoval za nás“, ako sa vraví v Liste ku židom. (7, 25.) Lebo samo jeho predstavenie v ľudskej prirodzenosti, ktorú priviedol do neba, je akési orodovanie za nás; aby Boh, keď tak v Kristovi vyvýšil ľudskú prirodzenosť, zmiloval sa aj nad tými, pre ktorých Syn Boží prijal ľudskú prirodzenosť. — Po tretie, aby nastolený na nebeskom stolci ako Boh a Pán soslial odtiaľ ľuďom Božie dary podľa Listu ku Efezanom (4, 10): „Vystúpil nad všetky nebesá, aby naplnil všetko“, totiž svojimi darmi.

Kristus raz vystúpil do neba, a tým získal sebe aj nám na veky právo a dôstojnosť nebeského prebývania.

Sv. Tomáš Akvinský, OP.

Ako slávil máj Služobník Boží

Obyčajne začal v noci na máj; postavil duchovný máj a dlho ho každý deň raz uctieval. Medzi krásnymi haluzami, ktoré odjakživa rástly, nemohol nájsť, čo by sa podobalo krásnemu máju, t. j. slastnej haluzi svätého Kríža, ktorý zakvitá milosťami, ctnosťami a všetkými okrasami, ako všetky bývalé máje.

Z tohto mája vzal šesť venií, z ktorých každá chcela podľa možnosti zdobiť duchovný máj najkrajšími vecami, ktoré mohlo priniesť iba leto. A hovoril a spieval vo svojej ťrucnosti pred májom tento chválospev: „Salve crux sancta.”

Pozdravený buď, nebeský máj večnej múdrosti, na ktorom vyrástol plod večnej blaženosti!

Po prvé: Za všetky červené ruže ponúkam ti dnes srdečnú lásku na večnú ozdobu.

Po druhé: Za všetky drobné fialky pokorné sklonenie.

Po tretie: Za všetky nežné fialie čisté objatie.

Po štvrté: Za všetky pestré a lesklé kvety, ktoré vznikli na pustatine alebo na pažiti, v lese alebo na nivách, na strome alebo na lúke, i za tie, čo už boli alebo budú, duchovným bozkom bozkáva ťa srdce moje.

Po piate: Za všetkých vláčikov príjemný spev, ktorý čul veselo v alejach májov, chváli ťa duša moja chválou nekonečných hlbín.

Po šieste: Za všetky krásy, čo odjakživa zdobily máj, vychvaľuje ťa dnes srdce moje spevom duchovným s prosí ťa, aby si mu, máj požehnaný, pomáhal, aby som ťa v tomto krátkom čase chválil, aby som ťa, žijúci plod, naveky požíval.

A takto slávil máj.

Blah. Henrich Suso, OP. — Teofil Gazdík.

Ohnisko, v ktorom sa rozpaľúva oheň lásky

Líst pani Nelle z Pisy

Najdrahšia matka v Kristu, sladkom Ježišovi. Ja Katarína, služka a otrokyňa sluhov Ježiša Krista, pišem Vám v jeho drahej krvi a žiadam si vidieť, ako sa svätou túhou kúpete v krvi ukrižovaného Krista: v tej krvi totiž sa duša očisťuje od všetkej viny hriechu a nachádza v nej teplo Božej lásky, lebo vidí, že z lásky bola vyliata. Teda duša sa opája láskou a cíti vôňu trpezlivosti; a láskou, ktorú našla v krvi, zba-

vuje sa všetkej vlastnej sebalásky a tichučko znáša všelijaké protivenstvá a súženie sveta, idúc okolo nich naozaj trpezlivo. A nedbá na šťastie, svetské rozkoše, hodnosti a na lásku k deťom, ale s pravou a svätou bojazlivosťou ich miluje ako požičanú vec, a nie ako svoju. A tak má robiť každá osoba, ktorá má v sebe rozum.

Keď tak robí, neuráža Boha a okusuje závdavok večného života v tomto živote, lebo má bratskú lásku ku svojmu bližnému. A všetko to duša nachádza vo spomínaní na Kristovu krv. A naozaj je to tak, lebo keď budeme so starostlivou túžbou pamätať na dobrodenia krvi, budeme vďační a uznali, a tak budeme mu splácať dlh vrúcej lásky a pravých a ozajstných ctností. Lebo stvorenie iba preto sa toľme prehrešuje, že nepamätá na krv a ostatné dobrodenia, a preto nie je také vďačné; a keďže nie je vďačné, nedbá o ctnosti.

Teda, najdrahšia matka, keď tak veľmi musíme spomínať na krv, prítuďte sa k pokornému a nepoškrvrnenému Baránkovi a kúpajte sa v jeho najsladšej krvi. Iné Vám nevravím. Ostávajte vo svätom a sladkom Božom milovaní. Ježiš sladký, Ježiš láska!

Svätá Katarína Sienská, OP.

O pokore

Pravú a dokonalú pokoru má ten, kto preukazovanou poctou pohŕda a po nej netuží. Naozaj pokorný vždy sa obáva, aby sa mu nejaká pocta nevzdávala. A ak ho oslavujú, z celej duše sa desí a rmúti, lebo dobre vie, že česť a sláva patrí len Bohu. Naozaj pokorný nikdy sa nechváli nejakou prednosťou alebo milosťou, iba ak by tým mohol v poslucháčoch vzbudiť dôveru v Boha. Ale keď rozprávajú niečo chválibného o ňom alebo o jeho nejakej prednosti, počúva to len s bolestným srdcom a s pohŕdaním seba, lebo vie, že čo jemu pripisujú, patrí len Bohu, ktorému jedinému patrí chvála. Naozaj pokorný neprirovnáva sa ani vyššiemu ani nižšiemu ani seberovnému; veď je presvedčený, že od neho nikto nie je nižší. Nikdy nikým nepohŕda, opovrhuje len sebou; vrúčne si želá, aby všetci ním pohŕdali a veľmi sa raduje, keď ním naozaj pohŕdajú. Pokorný nebojí sa nijakej potupy, lebo nijakú slávu nemiluje. „Sú ľudia, ktorí sa šibal-sky pokorujú, ale vnútri sú plní klamu“ (Sirach 19, 23). Ale podľa sv. Bernarda naozaj pokorný chce byť opovrhnutý a nie zdať sa pokorný.

Kto miluje pokoru, ten má zasadiť vo svojom srdci koreň pokory, totiž uznávať vlastnú krehkosť.

Preto uvažuj o sebe, nielen aký opovrhnutiahodný si, ale aj aký opovrhnutiahodný by si bol i dneska, keby ťa Boh násilne neodvrátil od hriechov a nezbavil ťa pokušení. Tu každý môže poznať, že pre svoju krehkosť môže čochvíľa padnúť do priepasti a do krútnavy všetkých hriechov, ako hovorí prorok Micheáš: „Tvoje poníženie je uprostred teba.“ Ku pravej pokore vedie časté cvičenie v ponížujúcich prácach. Preto svätí hovoria, že ctnosť pokory nikdy nedosiahne ten, čo vyhýba skutkom pokory.

Pravá pokora rodí sa, keď človek naozaj poznáva, že sám nemôže premôcť nijaké telesné alebo duševné pokušenie, že bez zvláštnej pomoci Ježiša Krista nemôže urobiť nijaký dobrý a bohumilý skutok.

Znakom pravej pokory je, keď človek sa tak ponizuje, že cíti sa nehodným akejkoľvek milosti, ba že sa skoro ani neodvažuje prosiť nejakú milosť. A ak od Boha dostal nejaký dar, čo aj si ho neželal, len bojazlivo ho prijíma. Ba myslí, že je lepšie od Boha nemať dar, ako ho mať, a to najmä preto, že si ten dar nijako nezaslúžil, ba že ho zneuctil a nikdy nepoužil podľa Božej vôle.

Iným znakom pravej pokory je vždy vyhľadávať najnižšie miesta, najnižšie veci, najnižšie práce a čo najprostejšie sa obliekať.

Pýcha mysle sa dvojako poznáva. Podľa vonkajšku, ako Písmo sv. hovorí: „Po tvári poznáva sa muž. Odev na tele, smiech zubov a chôdza človeka prezradzuje, čo je v ňom.“ Ako dobrý alebo zlý strom poznáva sa podľa dobrého alebo zlého ovocia, tak vnútro zvyčajne pozná sa podľa vonkajšku, lebo všetky skutky vychádzajú zo srdca alebo z mysle, ako hovorí sv. Hieronym. A sv. Augustín dodáva, že ako nečisté oko prezradzuje nečisté srdce, tak vonkajšok prezradzuje ľudské úmysly. Pýcha poznáva sa podľa vnútorného smýšľania, keď sa niekto v srdci sebe páči, keď si dáva prednosť pred inými a chce, aby mu ju aj iní dávali, keď dychtivo túži svojimi skutkami páčiť sa ľuďom. Taký nenasleduje pokorného Učiteľa Ježiša Krista, ktorý nemal v sebe zaľúbenie, ako hovorí sv. apoštol Pavol, ale očakával zneuctenie od ľudí a biedu. Ani neprišiel vládnuť, ale poslúchať, ako sám prehlásil: „Syn človeka neprišiel dať si poslúhovať, ale poslúhovať.“ Preto taký Učiteľ pohŕda ctnosťami žiakov, ktorí chcú sa páčiť ľuďom, a nie Bohu; tí podľa Zalmistovho svedectva napokon „budú zaharbení, lebo Boh pohŕda nimi“.

Sv. Albert Veľký, OP.

Ruža duchovná

Cítame, že slávna Panna Mária sa zľakla, keď k nej anjel prehovoril. Zaiste vtedy nemala nijaký strach, že by jej telu hrozilo nebezpečenstvo, ale obávala sa, aby tu nebola leš' nepriateľa ľudského pokolenia a neškodila jej duši. Z toho môžeme nazaj vidieť, že keď prišla do tých rokov, v ktorých jej smysel a rozum mohli poznať schvaľovanie vôle Božej a vlastnej, istotne hneď začala Boha rozumne milovať, ale aj rozumne sa ho báť. Preto vhodné môžeme túto Panu nazvať kvitnúcou ružou. Lebo ako ruža zvyčajne rastie medzi tŕním, tak táto ctihodná Panna rástla na tomto svete medzi súžením; a ako tŕnie tým viacej mohutnie a stáva sa bodľavejším, čím viacej ruží rastie a sa šíri, tak aj čím viacej rokov mala táto najvyvolenejšia ruža, Mária, tým ostrejšie ju bodalo tŕnie väčšieho súženia.

Napokon, keď prežila mladé roky, bojzlivosť pred Pánom stala sa jej prvým súžením, lebo netrúbila ju len veľká bolesť, aby sa pripravila na utekajúce hriechom, ale svieral ju aj nemalý strach, keď uvažovala, ako by rozumne vykonala dobré; a hoci veľmi bedlivo zameriavala myšlienky, slová aj skutky na Božiu česť, predsa sa bála, aby v nich nebolo niečo nedokonané. Úvážte teda, biední hriešnici, ktorí ustavične opovážlivo a dobrovoľne páchate zvodné nepravosti, aké muky a bóle hromadíte svojim dušiam, keď vidíte, že táto slávna Panna bez akéhokoľvek hriechu robila svoje skutky, Bohu sa nadovšetko páciac v bojzlivosti.

Keď už z prorockých spisov poznávala, že Boh sa chce vteliť a že má byť na prijatom tele mučený takými rozličnými trestami, hneď veľmi trpela vo svojom srdci pre vrúcnu lásku, ktorou milovala Boha, hoci ešte nevedela, že ona má byť jeho matkou.

Keď však prišla do tých rokov, v ktorých Boží Syn sa stal jej synom, a keď cítila, že v jej živote od nej prijal to telo, ktoré samo malo naplniť prorocké písma, vtedy bolo vidieť, ako sa táto najľúbeznejšia ruža vo svojej kráse viacej rozvíjala a rástla, a ako sa ostro bodajúce tŕnie súženia denne stávaly silnejšími a ostrejšími. Lebo, ako sa pre ňu rodila veľká a nevýslovná radosť z počatia Božieho Syna, tak aj na jej myseľ doliehalo veľmi veľké súženie pri spomienke na budúce preukrutné utrpenie. Panna sa zaiste radovala, že jej Syn sa rozhodol svojou pokorou nazpäť priviesť svojich priateľov do slávy nebeského kráľovstva; veď prvý človek za svoju pýchu zaslúžil pekelný trest. Ale trúchlila, keďže napred ve-

čela, že ako človek zhrešil v raji všetkými údmí skrze zlé žiadostivosť, tak aj jej Syn musí na svete zadosť urobiť prehorkou smrťou vlastného tela za prestúpenie toho človeka. Panna plesala, že svojho Syna počala bez hriechu a bez telesnej rozkoše a že ho bez bolesti porodila; ale rmútila sa, keďže napred vedela, že taký presladký Syn sa zrodí pre najpotupnejšiu smrť, a ona bude hľadiť na jeho utrpenie s najväčšou úzkosťou srdca. Panna sa aj z toho radovala, že Syn vstane z mŕtvych a že za svoje utrpenie bude večne oslavovaný najvyššou poctou; trúchlila však, keďže napred vedela, že bude hrozne mučený potupnými hanami a krutými mukami, ktoré budú predchádzať tú oslavu.

Veru, nepochybne načim verif, že ako vidame ružu pevne stáť na jej mieste, aj keď okolostojace tŕne zosilneli a staly sa ostrejšími, tak táto požehnaná ruža, Mária, mala takého pevného ducha, že hoci tŕne súženia veľmi bodaly jej srdce, predsa jej vôľu nijako nemenily; ale ukazovala sa najochotnejšia znášať a robiť, čo by sa Bohu páčilo.

Teda právom sa prirovnáva ku kvitnúcej ruži, a ozaj ruži v Jerichu. Lebo ako čítame, že ruža toho miesta vyniká svojou krásou nad ostatné kvety, tak Mária krásou svojej dôstojnosti a mravov prevyšovala všetkých žijúcich na tomto svete okrem svojho jediného požehnaného Syna. Preto, ako sa Boh a anjeli v nebi radovali z jej hrdinskej stálosti, tak sa aj ľudia z nej veľmi tešili na svete, keď pozorovali, aká trpezlivá bola v súženiach a opatrná v útechách.

Svätá Brigita Švédska.

Bohatstvá odriekavej duše

1.

Podivné sú úžitky, ktoré vyvierajú duši z odmietania smyslového potešenia; sú aj duchovné aj časné.

Prvý je ten, že keď duša odvracia svoje potešenie od smyslových vecí, zotavuje sa z rozptýlenosti, do ktorej upadla prílišnou činnosťou smyslov, a usoberáva sa v Bohu. Zachovajú sa duchovnosť a ctnosti, ktoré získala, a vzrastajú a získavajú.

Druhý duchovný úžitok, ktorý človek má z toho, že sa nechce tešiť zo smyslového, je veľmi znamenitý: že totiž môžeme naozaj povedať, že sa tým zo smyslového stáva duchovným a zo živočíšneho rozumovým, ba že sa z človečenstva uberá k anjelskému údely a že sa z časného a ľudského stáva božským a nebeským. Lebo, ako človek, ktorý hľadá príjemnosť zo

smyslových vecí a do nich kladie svoje potešenie, nezasluguje iba to meno, čo sme spomenuli, totiž: smyslový, živočíšny, časný atď., a nepatrí mu iné, tak, keď povznesenie svoje potešenie od týchto smyslových vecí, zasluhuje všetky tieto druhé, totiž: duchovný, nebeský atď.

A je zrejmé, že je to pravda. Keďže totiž, ako hovorí apoštol, činnosť smyslov a sila smyslovosti je v rozpore so silou a činnosťou ducha (Gal. 5, 17), z toho vyplýva, že keď jedných síl ubúda a keď slabnú, musia vzrastať a mohutnieť druhé protivné sily, ktoré pre prekážku prvých nevzrastaly. Keď sa teda zdokonaľuje duch, ktorý je vyššia stránka duše a má vzťah na Boha a obcuje s ním, človek si zaslúži všetky spomenuté prívlastky; veď sa zdokonaľuje v bohatstvách a daroch Božích duchovných a nebeských. Oboje môžeme dokázať zo slov svätého Pavla, ktorý človeka smyslového, totiž toho, ktorý činnosť svojej vôle obracia len ku smyslovému, nazýva živočíšnym, lebo neprijíma Božie veci; druhého zasa, ktorý povznáša vôľu k Bohu, volá duchovným, a že tento preniká a posudzuje a oceňuje všetko, aj hlbokosti božské (1. Kor. 2, 10—15). Preto duša tu má podivný zisk, totiž veľké rozvrhnutie na dostávanie a prijímanie Božích bohatstiev a duchovných darov.

Svätý Ján od Kríža, OCD.

Láska nezaháfa

Uloha mravného povznesenia, pretvorenia a výchovy duši, ktorú nám terajší svet dáva, je taká veľká, že by mohla zastrašiť naše slabé vôle. Čo zmôže proti zlu a ľarbovosti taká nepatrná bytosť ako ja? Zo seba nič, to je isté; s Bohom a skrze Boha všetko. Verím, že v dobre je veľmi veľká rozpínavá sila; verím, že ani jeden z týchto skrovnučkých a neznámych skutkov, že ani jedna z týchto myšlienok, ktoré len Boh vidí, sa nestratí, že každá osoží dušiam. Podľa jedného svojho obľúbeného výroku verím, že nevieme, koľko dobra by sme urobili, keby sme robili dobro. Treba pracovať na sebe, usilovať sa o vnútorné pretvorenie, každý deň, každú hodinu robiť svoju povinnosť a každé dobro, ktoré môžeme urobiť. Najmä však načím prosiť Boha, aby nás prenikol silnou láskou, aby sme milovali; aby sme milovali Boha, ktorý obnovuje a premeňuje dušu a život a stáva sa skrytým pôvodcom našich skutkov, aby sme milovali všetky bytosti, aby sme mocne a živo milovali duše, aby sme milovali všetkých trpiacich a plačúcich. Taká láska má moc zachrániť svet. Načo nariekať, keď mô-

žeme robiť? Načo nenávidieť, keď nenávisť zabíja a keď táto božská láska môže oživiť a premeňovať srdce?

Alžbeta Leseurová.

Úryvky z denníka nasledovníčky malej Terézie

Nikto neprišiva novú látku na staré šaty (Mk. 2, 21.) — A my predsa radi látame... Veľmi vzletne sa chytíme do niečoho, a potom to necháme; staneme, padneme, pohneme sa a zasa sa zastavíme a už len látame. Chceme niečo krásneho a veľkého, ale nemôžeme to hneď dosiahnuť, naša dobrá vôľa a nadšenie ochabne, a zasa sme nesúci na iné, ako látať! — Aj mne sa popretrháva niť trpezlivosti, ochabne poslušnosť, na perách mi zaviazne milé slovo — veľmi horlivo sa chcem povzniesť, ak zas len látam!

A predsa, aké krásne je všetko, čo je nové! Ako veľmi túžim za novým životom; novosti zvedieť, novosti tvoriť, novú pieseň spievať, pieseň, ktorá by mi bola životom. Voľačo inšie, krajšie, viac, spravodlivo a všetko, nie iba kúsok a látaniny!

Ježiš Kristus nám doniesol opravdivý, nový život, lásku. Teda mám milovať. Len to, a to naozaj. Nie byť roztúženou, rojkom, náladovou, ale povznesená nad všetko: milovať!

Svet je plný náhery a krásy, ale to vie prebojovať iba ten, kto má dobrého ducha. Preto je tak málo tých, ktorí sa vedia naozaj kochať vo zlatých lúčoch slnka, v rose a tráve a v iných a iných zázrakoch prírody. Všade je dôležitý duch. Bez dobrého citlivého ducha človek nezbadá ani najnádhernjšie veci, a zasa ten, čo má dobrého ducha, aj v najťažších životných okolnostiach nájde mnoho krásneho a vie sa z toho naozaj tešiť.

Kedysi som mala čudnú myšlienku. Keby naraz na celej zemi bola tma a nič inšie by nebolo vidieť, iba živú dušu. Mŕtva, hriešna duša by bola tiež tmavá, iba duše omilostené by žiarili, a to tým viacej, čím viacej ctností by mali. Ako by sme sa čudovali! Koľkí by zmizli z tých, ktorých doteraz pokladali za veľikášov, ktorých oslavovali, ctili; a koľkí by sa skveli, jagali zázračným svetlom, a to takí, ktorí boli doteraz neznámi.

Vtedy som začala chápať krásu a cenu duše, ale nevedela som vyjadriť, čo som cítila. Naozaj, duša je iskrou od Boha a čím viac je podobná Bohu, tým sa viac skveje. Toto vedomie mi spôsobilo už mnoho radosti, a toto vedomie ma blaží aj teraz, stále — že mám dušu!

Liturgia

Sme takí ľahkovážni, tak málo dychtíme po poznávaní svätých právd, že čoskoro by sme celkom zabudli na svoje kresťanské články viery, keby ich Cirkev akosi neoživovala pred našimi očami. Jej liturgia je smyslové znamenie evanjeliového zjavenia. Krédo v uskutočnení, ľudová sviatosť, v ktorej sa kŕmi viera kresťanskej duše. Ona vplýva na nás, aby sme uvažovali, obdivovali, plakali, chveli sa, jasali, a pripravuje nás na večný sviatok nebies.

P. Monsabré, OP.

Pokrm telesný a duševný

Pre udržanie života potrebný je pokrm. Pribranie pokrmu spojené je s istým pôžitkom, a preto nerobí to nijaké ťažkosti. Tento pokrm poskytuje nám naša matka zem. Ale zadováženie potrebného pokrmu je spojené s ťažkosťami, s našim pričinením. Potom tváre si vyhľadávame každodenný chlieb. Podľa obdobia nášho života prijímame pokrm pre vývin; a to, pre udržanie telesných síl a zdravia. Je to zákon prírody, na ktorom sa nič nedá meniť.

Ako ľahko chápeme ustanovenia prírodného zákona, ak sú spojené s pôžitkom, nášmu telu prajným; ale zabúdame, že človek pozostáva nielen z tela, ale i z duše. Čo platí o udržaní telesného zdravia, to musíme priznať i duši. Telo potrebuje pokrm, aby sme mohli žiť. Duša tiež nemôže žiť bez pokrmu v tej kráse, milosti, ktorá ju pri sv. krste urobila dieťaťom Božím.

Telo, vzaté zo zeme, svoj prirodzený pokrm berie zo zeme, duša však Bohom stvorená nachádza svoj pokrm v Bohu alebo vo vzťahoch na Boha. Môžu to byť modlitby, sebazapierania, dobré skutky, ale najpotrebnejší a najúčinnnejší pokrm duše je sám eucharistický Ježiš Kristus, pod spôsobom chleba ukrytý v prevelebanej Sviatosti oltárnej.

Boh nám dal z nekonečnej lásky svojho Syna, aby nás hriešnych, s Otcom smieril. A Ježiš Kristus v nekonečnej láske ustanovil sviatosť krstu, v ktorej sme sa z jeho lásky zrodili ako omilostené dieťky Božie. Neuspokojil sa tým, ale v nekonečnej láske túžiaci po nás nechal sám seba, aby sme ho mohli prijať ako pokrm duše, aby nás vyzdvihol až ku Sebe, keď sa vlejeme do neho a on do nás.

Tažko chápeme vznešenú obetavosť matky ku svojim dieťkam, ktorá nie je ani tieňom tej nekonečnej lásky, ktorú nám Ježiš Kristus preukazuje v Eucharistii. Toto tajomstvo najsvätejšej Obety nikdy nebudeme môcť chápať ľudským rozumom, ale aspoň niekedy precítíme odlesk tohto tajomstva nekonečnej lásky po dobrom svätom prijímaní ako tiene Svetla sveta v hustej hmle.

Azda by aj bola dobrá snaha okúsiť účinky tohto duševného pokrmu, Anjelského Chleba, ba vynorí sa ako túžba; ale vyhybavá odpoveď ju zamlčuje: Veď som hriešny. To nie je dobré; pri dobrej vôli sa východisko nájde. Boh nás poznal, predvídal, že v krehkosti často upadneme do priepasti. Ustanovil nám sviatosť pokánia. Pre nás hriešnych, a nie pre svätých. Je to cesta opätovného znovuzrodenia v dieťky Božie. Kto chce dosiahnuť cieľ, nesmie sa dívať na prekážky. Keď sa trápime, ako si zadovážime pokrm pre telo, musíme aspoň tolko venovať aj duši, aby mala duševný pokrm. Starajme sa o pokrm tela, ale aj o pokrm duše. Boh nám dá potrebnú pomáhajúcu milosť. Pomáhajúca milosť je len prostriedkom pre získanie posväcujúcej milosti: Boh nám pomáha, aby sme sa stali svätými.

Ale Boh ide ďalej. Nepochopiteľne vynachádzavý a láskavý Ježiš Kristus nám v zjavení sv. Margity Alacoque prisľúbil: V prehojnom milosrdenstve svojho Srdca sľubujem, že tým, čo v prvé piatky deväť po sebe nasledujúcich mesiacov budú prijímať, dám milosť kajúcnosti, že nezomrú bez mojej milosti ani bez prijatia sviatostí, a že im moje Srdce bude bezpečným utočišťom v hodine smrti.

Toto Srdce, ktoré na kríži po smrti bolo pre nás prebodnuté, aby ostalo stále otvorené a uzavrelo nás hriešnikov, sľubuje nám, že keď ho budeme v Eucharistii prijímať, v hodine smrti v prehojnom milosrdenstve sostúpi k nám ako útecha na ďalekú cestu do blaženej večnosti.

Každé poistenie vzbudí v nás akési poľahčujúce vedomie zodpovednosti. Pri poistení dve stránky berú na seba vzájomné povinnosti. Skúsme účinky tohto poistenia pre blaženú dohru nášho života. Veď Pán Boh je verný vo vyplňovaní svojich sľubov. Bez odkladu začnime hneď, lebo smrť je istá, len hodinu nevieme. Pri odkladaní hádam neskoro bude, a koniec bez poistenia je strašný.

Svätých nikdy nebudeme môcť nasledovať, ak sa dívame na nich v ich závratnej výške svätosti; ale keď ich začneme nasledovať v ich krehkej hriešnosti, ako sa z hriešnosti, nedokonalosti vyšvihli s kroka na

krok do výšok dokonalosti, azda prilipne sa na nás časom čo-to a budeme ich môcť nasledovať.

Začnime prvý piatok vo veľkonočnom čase; veď povinnosť každého kresťana je v tomto čase pristúpiť ku sv. sviatostiam. Len úmysel je potrebný na to: začať. Aspoň dva razy prijímajme. Druhý piatok bude nás P. Ježiš očakávať tri razy pri sv. prijímaní. Nebáť sa. Pán Boh nikomu neodoprie potrebnú pomáhajúcu milosť. Pomaly sa blížime ku deviatemu piatku, a Pán Ježiš, tešiaci sa z našej snahy, pomôže nám desať ráz prijímať; a omilostení toľkou posväcujúcou milosťou azda už budeme môcť túžiť po častom alebo každodennom sv. prijímaní.

To je to vnadidlo zo zabezpečenia šťastlivej smrti, ktoré nás privádza k častému sv. prijímaniu. Nevyšpytateľné sú Božie cesty, po ktorých nás privádza k Sebe. Boh nám pomáha, len dobrú vôľu žiada od nás. Čím častejšie je spojenie našej duše s Bohom, tým väčšmi nás posväcuje. Až konečne budeme môcť povedať: Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus! - K -

Božie milosrdenstvo

Božie milosrdenstvo je pre nás spravodlivým a naliehavým dôvodom na to, aby sme sa zriekli svojej vôle, aby sme odovzdali všetky svoje záujmy do rúk Božích, aby milosrdný Boh zariadil všetko podľa svojej ľúbosti. Keď chceme pochopiť túto myšlienku, načim si pripomenúť, že hriechami sme stratili milosť svojho Boha, a keď sme boli ponechaní svojej slabosti, nemohli sme vzkriesiť seba samých, keď sme boli mŕtvi, alebo stvoril nový svet. V tomto smutnom stave nemilosti, keď sme stratili synovstvo Božie, stratili sme i všetky práva žiadať si Božie dedičstvo. V tomto stave naša duša nebola ani chrámom Boha, ani jeho oltárom, ani jeho trónom, a tým menej jeho nevestou.

Len ty, jediné, drahé Milosrdenstvo prosilo si za nás od večnosti pred Bohom. Ty si bolo vypočuté, keď si v tajoch Najsvätejšej Trojice dalo podivnú radu ku vteleniu jednorodného Božieho Syna. Po dare, ktorý si nám sprostredkovalo, keď si nám dalo vtelené Slovo, ktorá duša by ešte váhala oddať sa do rúk takého Milosrdenstva, klaňať sa mu, schvaľovať Božie plány s citom dokonalkej odovzdanosti, nechcieť nič viacej, ako plniť jeho vôľu? A. Piny, OP.

Pokúšenie

Mladší i skúsenejší v duchovnom živote často sa sťažujú, že sú pokúšaní, a že nevedia bojovať proti pokúšeniam. Pokúšenia prichádza na všetkých, to je

pravda, preto P. Ježiš povedal: Bedlite a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia. Lebo niet na svete človeka, ktorý by sa vedel vyhnúť všetkým pokušeniam, keďže všetkých obchádza diabol a hľadá, koho by pohltil, píše sv. Peter. Svet obklopuje nás svojimi radostami, ktoré majú vplyv na každého. Preto je nemožné celkom sa oslobodiť od pokušenia, ktoré dosť často vôbec nezáleží na nás.

Niekedy bývajú takéto pokušenia ťažké, bolestné, citlivejšie duše preto trpia; ale tu neslobodno zabudnúť na to, čo pokúšaným napísal sv. Jakub: Blahoslavený muž, ktorý znáša pokušenia, lebo keď sa dokáže, dosiahne korunu života, ktorú Boh prisľúbil tým, ktorí ho milujú. Netrafme vieru, odvahu, neochabujme, keď prídu ťažké pokušenia. Pravda, v pokušení duša musí byť na stráži, aby nepadla; ale netreba zúfať, lebo i to najdlhšie a najprudšie pokušenie samo osebe nie je hriechom. Veď dobrý Boh vidí našu dušu, vidí, že čestne zápasíme a že nechceme podľahnúť. A potom načím pamätať aj na to, že verný Boh nedopustí pokúšať nás nad naše sily, hovorí sv. Pavol, i pokušenie dopúšťa len pre naše dobro. A sv. Pavol mohol radiť z vlastnej skúsenosti. Veď on, ktorý bol vytrhnutý do raja a počul tajomné slová, mal tiež osteň tela (obraz pokušenia); bol to posol satanov, ktorý ho oflinkoval. Preto tri razy prosil Pána, aby toto pokušenie od neho odstúpilo; a čo mu povedal Boh? Dosť ti je moja milosť, lebo sila v chorobe sa zdokonaľuje (2 Kor. 12, 5—9).

V pokušení treba prosiť pomoc od Boha, treba sa modliť. Veď Kristus Pán sám povedá: Modlite sa. A naučil nás, ako sa máme modliť: A neuvoď nás do pokušenia, ale zbav nás od zlého. Teda Kristus Pán chce, aby sme sa takto modlili, preto v pokušení s dôverou opakujme jeho slová a duševným zrakom pozrieme na križ. Diabol pokúša, ale Syn Boží prišiel na tento svet, aby zbúral diablovo; to uskutočnil svojou smrťou na križi, keď vyhodil knieža tohto sveta von, ako sám hovorí. Počas svojho pozemského života vyhánal diablov, uzdravoval chorých, odpúšťal chriechy, svojou smrťou zničil celkom moc satanáša, zvíťazil nad ním a nám získal odpustenie hriechov. Majme preto veľkú vieru v spásanosnú silu križa. Veď ako deti Božie máme na to aj právo. Pri sv. krste boli sme poznačení znakom sv. križa, stali sme sa údami Ježiša Krista, zúčastnili sme sa na jeho svetle a živote. Preto v pokušení pristúpme ku Kristovi tak ako apoštolovia a povedzme mu: Pane, zachráň nás, lebo hynieme!

Kristus Pán tiež dovolil, aby ho pokúšal diabol. A veru dal nám príklad, čo treba robiť, keď príde

pokúšenie: Jednému Bohu sa budem klaňať a jemu slúžiť! Tak odpovedal pokúšaný Kristus, a tak musíme odpovedať i my. Pri pokúšení nespoľiehajme sa na seba, ale skôr na milosť Kristovú, lebo nad ním diabol nemá moc. Spojení s ním zvíťazíme v každom pokúšení, odrazíme všetky útoky diabla i sveta. Dr. M

Vädnutie mladého srdca

Vo svojom živote videl som už mnoho mladíkov a vravím vám, že vždy som našiel milujúce iba tie duše, čo nepoznaly zlo, alebo čo bojovaly proti nemu. Veď keď sa človek navykne na prudké vzrušenia, akože chcete, aby srdce, tá jemná rastlinka, ktorá sa živí niekoľkými kvapkami rosy, tu a tam na ňu padajúcej, ktorá sa hýbe už pri ľahkom vetriku; to srdce, ktoré sa po čase radostne rozpomína na slovo, ktoré mu bolo povedané, na pohľad, ktorý pocítilo, na povzbudenie, ktoré mu dali matkine ústa alebo priateľova ruka, to srdce, ktorého tlkot je taký pokojný v jeho pravej prirodzenosti, skoro neciteľný práve pre svoju citlivosť — akože, vravím, chcete, aby to srdce postavilo tieto jemné a krehké potešenia proti hrubým a rozvášneným potešeniam nezriadeného smyslu? Jedno je sebecké, druhé veľkoдушné, jedno žije zo seba, druhé mimo seba; medzi týmito dvoma snahami jedna musí zvíťaziť. Ak vládne nezriadená žiadost, srdce pomaly vädne, odumiera, už necíti silu prostých radostí. Či je niečo odpornejšie, ako usmrtiť srdce v človekovi? Čo ostáva z človeka, keď jeho srdce už nežije?

P. H. D. L a c o r d a i r e, O P.

Vzkriesenie

Mŕtvoly, ktoré vidíme ako odchádzajú a smerujú ku svojmu poslednému príbytku, sú semená, ktoré Hospodár sveruje zemi. Všetky sú si podobné. Ale aká je vo skutočnosti sila ich zárodku? — Tajomstvo, ktoré celkom pochopíme iba vtedy, keď zazneje anjela trúba a keď vyjde Slnko spravodlivosti.

Vtedy, ľudia poznajú silu týchto zárodkov, keď uvidia, ako zo zeme vychádza kúkoľ a pšenica. Kúkoľ bude hoďený do večného ohňa a pšenica prenesená do sypární nebeského Otea. Od nás závisí, či budeme kúkoľom alebo pšenickou, ale pred dňom, v ktorom budeme zasiati.

P. M o n s a b r é, O P.

Stačí nám katolicizmus?

Poznám ľudí, ktorí čosi chcú, ale sami nevedia, čo vlastne chcú. Má to byť niečo pekné, ideálne, niečo také, čo by obšťastnilo každého. Keď im poviete,

že v katolicizme je také niečo, kývnu plecóm, kyslo pokrútiť ústami a dost. Máte ten dojem, že pre nich je to málo. A my vieme, že požiadavky nášho náboženstva sú stopercentné. Bohu musíme obetovať všetko, Bohu musí slúžiť duša, telo a všetky naše schopnosti. Božia vôľa a Božia sláva je mierkou katolíckeho života. Od Boha máš všetko, ale v Bohu nájdeš tiež všetko.

A toto tým ľuďom nestačí, lebo oni nechcú robiť niečo, ale nič. Celučký deň vyplnia ničím, lebo vo svojej duševnej drobnote nevedia si nájsť prácu, ničím sa nevedia uspokojiť, len roznýšľajú, ako by niečo vykonali a čo by to malo byť. Hľadajú nič, preto nič nenájdu, lebo keď poznajú požiadavky katolicizmu, vidia, že tam by nemohli konať nič. Práce a obetí sa boja, preto katolicizmus vo svojej omedzenosti pod nulu považujú za nevyhovujúci. Tým Cirkev nepri-rástla ku srdcu, tých nezelektizuje hrdinský život katolíckeho svätca, tým imponuje život ľudí, čo sa váľajú v blate lenivosti a tyjú z nekonečnej trepezlivosti ľudí, ktorí musia žiť s nimi. Bohužiaľ, život mnohých ľudí je ponorený do takej hnijúcej ničoty. Bude to len zázrak, keď dobrý Boh vykoná premenu v ich duši, keď rozpáli ich srdcia za vyššími, vznešenejšími ideálmi. Pomôžte takým ľuďom, modlite sa za nich, aby poznali svoju ničotu.

Dr. M.

Niečo o pokore

Ku sv. Filipovi Neri prišla raz jedna „svätá“ ba-bička na spoveď. Nariekala, ako to už býva, že je veľká hriešnica a že nevie, či jej P. Boh všetko odpustí. Svätec, pravda, poznal, s kým hovorí, preto prísno pokarhal „sväticu“, že je už dosť stará, preto je najvyšší čas, aby sa polepšila. Starenu to napálilo, preto vynadala svätcovi, že čo si vlastne o nej myslí, že ona je pectivá, dobrá žena! Nuž to sú tie pokorné „najväčšie hriešnice“.

Nie je pokorný taký človek, čo stále hovorí, že je najväčší hriešnik, že nič dobrého nevykonal a pod. Môže to byť aj pravda, ale ten človek tomu, čo hovorí, neverí. Pokorný človek nikdy nezapiera, že Boh ho niečím obdaril. Kto je pokorný, ten musí najprv správne smýšľať o sebe. Uznám, že čo mám dobrého, mám to od Boha, uznávam Božiu moc, ale i svoju slabosť a nedokonalosť. Kto toto zapiera, nie je pokorný, ale farizej. Čo máš dobrého, máš to od Boha na to, aby si šíril slávu mena Božieho vo svojom okolí. Keď máš hriechy, nemusíš to rozbubnovať po svete, lebo to ešte nie je dostatočný dôvod na to, aby ťa ľudia považovali za pokorného.

Dr. M.

Sv. Ruženec — rebrík

Na severnej stene starodávneho dominikánskeho kostola v Košiciach je freska s postavami v životnej veľkosti. Freska výstižne znázorňuje význam sv. ruženca. Postavy dolu, ako by na zemi umiestnené, uvažujú ako sa dostať hore, do nebies, ku blahoslavenej Panne Márii s ružencom v rukách.

Jeden dominikán z pátričiek urobil si rebrík, ktorého stupne boli z pátričkových zrníek. Namáhavo do neba sa škriabajúca postava je už neďaleko Panny Márie, skoro v nebesách. Ale nebo je ďaleko, vysoké. Keby sa bolo podarilo vysaviť vežu babylonskú, hádam by sme sa boli pokúšali dostať sa do neba touto vežou. Pán Boh to nedovolil. Ale Panna Mária skrze sv. Dominika dala nám iný prostriedok, ktorým môžeme dostať sa do neba. Táto freska znázorňuje cestu do neba. Po rebríku z pátričkových zrníek do neba sa škriabajúcemu dominikánovi chýba už len niekoľko stupňov, a Panna Mária podáva mu sv. ruženec. Postava pravdepodobne sa zachytila pátričiek, a Panna Mária ju pritiahla k sebe, do neba. Veď nebolo počuť, aby nevypočuia toho, kto ju prosil o pomoc a orodovanie. Sv. ruženec je prostriedok do neba. Všetko skrze Pannu Máriu od Boha!

— K —

Skryté chyby

Tažko by bolo vyrátať všetky chyby a poklesky, ktorých sa dopúšťame, ktorými sa takrečeno naša duša kŕmi. Hádam nebudú to poklesky ťažké, ale za to len P. Bohu môžeme ďakovať, že nás chráni, že sa o nás stará. Ale sú i také chyby, ktoré si nevšímame, alebo ktoré si všímame len málo. Chyby, ktoré sú spojené s našou povahou, a my sme ich pomenovali zvykom. Sú to zvyčajne chyby stavovské. Ako jestvujú stavovské skryté ctnosti, napr. v kňazskom, rehoľnom alebo v manželskom živote, tak isto jestvujú i skryté stavovské neresti a chyby.

Niekedy bývajú škodlivé, kalia rodinné šťastie a my sami nevieme, kto je vlastne príčinou stálych domáciach nedorozumení. Pravda, príčinu nepoznáme, lebo sa skryla, alebo lepšie rečeno, my ju nehľadáme, preto ju nevieme odkryť a potom odstrániť. Takéto skryté chyby zatemňujú niekedy rozum, človek prestáva ľudsky uvažovať, žije v predsudkoch a bludoch, za zlo považuje to, čo zlo nie je alebo i naopak. Sú i také chyby, ktoré otravujú srdce, že potom miluje to, čo by malo nenávidieť a zrieka sa toho, čo by malo prijať s láskou. Iné chyby zoslabujú našu vôľu, berú jej odvahy k boju, preto padá na každom kroku.

Zamyslime sa niekedy nad tým, či hádam v našom duchovnom živote nebudú také činy, ktoré majú svoj koreň vo skrytých chybách. Spytujeme svoje stavovské svedomie a nebojme sa odstrániť i také chyby, ktoré by povrchný človek pomenoval nevinnosťou. Lebo i takáto chyba prekáža činnosti Božej v duši.

Dr. M.

Filozofuj

Filozof je ten, kto má rád múdrosť. Múdrosť znamená dokonalú životnú rozhladenosť, nie ovládanie jedného odboru ľudského vedenia. — Ľudia radi filozofujú, v úrade, v škole, v kaviarni, na rýchliku. To Boh tak chce. Veď predsa ti nedal Pán hlavu na to, aby ti ozdobovala krk, ale na múdre rozmýšľanie, na filozofovanie. Ale je to hrozná námaha. Hrozne dlho by ti to trvalo, kým by si prišiel k múdrosťi — a kto vie, či by si i vôbec k nej prišiel, lebo, darmo je, naša hlava je hegnutá doľava, ku priekope, ešte z raja, a tvoji veľmi mnohí predchodcovia — filozofi — toľko a tak filozofovali, až povedali zvučné tetoviny. Boh však istotne chce, aby sme múdre filozofovali. Preto filozofuj pred jeho tvárou, pred svetlom jeho slova, pred jasom jeho Zjavenia — ako neumelé dieťa, ktoré keď sa baví drhnutím dlážky, pozerá sa vždy na tvár matky, čo tá na to povie, či to správne robí. Prakticky to znamená toľko, že Písmo Božie musím mať rád ako ozaj vzácny poklad pre svoju dušu, ako alpinista palice, ktoré ho uisťujú v hmle že je ďaleko od priepasti.

M. Ch. H.

Nad mŕtvou starca

Asi pred mesiacom zomrel deväťdesiatročný starec. Keď ležal v rakve, ľudia prichádzali, ako to zvyčajne býva, kľakali a modlili sa za večný odpočinok jeho duše. Začul som slová: „Aký je krásny!“ Čudné. Keby to bol dvadsaťročný mladík s kypiacou čistou sviežosťou a ohnivým zápalom duše, zrkadliacim sa v celom jeho vonkajšku, vari by tie slová boli príľahavejšie. Ale povedať to o deväťdesiatročnom mŕtvom starcovi, ktorého tvár je zoraná brázdami tvrdého života? A predsa naozaj bol krásny! Pozrel som na neho a povedal som si: Takú krásnu tvár som ešte v živote nevidel. Zdalo sa mi, že som unesený do dávno zašlých vekov a že pred sebou vidím mŕtvu starozákonného patriarchu, muža spravodlivého a veľkej viery. Pohľad na tú tvár očarúval. Ako keby duša, keď na pokyn Pána života a smrti opúšťala telo, vpišala do tváre starcov život, život hlbokkej viery v Boha. Viera, po otcoch zdedená a v živote prakticky

uskutočňovaná, dala tej stareckej mŕtvej tvári velebný pôvab. Mŕtva, nehybná tvár, a predsa taká výrečná, odkrývajúca taje života spravodlivého. Mohli by sme použiť Ježišove slová: „Nezomrel, ale spí.“

Naši otcovia napájali sa v živých prameňoch viery. Tá dávala celej ich bytosti svojráznu krásu, ktorá nebola zo zeme, ale od Otca svetiel. Tá sa v nich zrkadlila, aj keď kráčali po strnisku životných bôľov. Uzkostlivo sa pýtame, či táto krása bude žiariť aj z budúceho pokolenia Slovače, a prosebne voláme: Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane! — fr. amg, op.—

LITERATÚRA

Knižné novinky nakladateľstva

BONIFACIUS-DRUCKEREI, GmbH., PADERBORN

FRITZ KLÜMPEN: Das Werk Gottes, str. 302, viaz. RM 5.40. Čítame sv. Písmo, žijeme liturgickým životom, a jednako v našom živote nebadaf, že si vieme vážiť darov Božích. Nevieme využiť Božiu dobrotu pre svoju dušu; Boh je od nás akosi ďaleko. K. kniha približuje nám zázraky lásky Božej na svete od stvorenia až po dnešné časy. Pre kňaza kazateľa je to výborná príručka: načrtnutý plán kázne, ktorý načim prakticky uplatníť. Hodí sa aj na duchovné čítanie. — im.

THEODOR ABELE: Glück der Kindheit, str. 473, viaz. RM 5.70. Spomienky na prežitú mladosť nevyvolajú u každého človeka rovnakú náladu. Vieme, že prečo. Len sväto prežitá mladosť vyčarí úsmev na tvári starca. V tejto knihe nájdete od 38. kat. spisovateľov a básnikov opísanú krásu a šťastie mladosti. Nie sú to číre spomienky. Povedal by som, že je to odpozorovaná ľudová psychológia mladej duše. Knihu nech si prečítajú rodičia i staršie deti. — im.

Dr. PAUL KRÜGER: Gläubiges Beten, str. 165, viaz. R M3.60. Autor shrnul v tejto knižočke všetky dôležitejšie modlitby vých. Cirkvi. Po historickom uvode, v ktorom opisuje začiatky kresťanstva na východe, prekladá súkromné i chrámové modlitby vých. kresťanov. Sú pekné, orientálny ráz nezmazal s nich katolíckosť. Obširnejší soznam prameňov môže poslúžiť tým, čo študujú dejiny vých. Cirkvi. — im.

NORBERT ROCHOLL: Die personale Würde der Frau, str. 80, neviaz. RM 2.10. Aktuálnosť R. kníh v Nemecku je už známa. Vo Smere sme už referovali o niektorých. I táto kniha patrí medzi naj-

aktuálnejšie. Aké postavenie má žena vo svete? Jej ženskosť má nejaký vplyv na jej ľudskú osobu? Je isté, že ženský pôvab, ženská láska, sú dary, ktoré neslobodno zakopať. Autor študuje pomer ženy ku mužovi, k deťom, a obširnejšiu štúdiu podáva o príprave na materstvo. Je to práca vedecká, praktická, odporúčam ju kňazom i našim paniam. — im.

FR. X. GERSTNER: Unstrebliche Botschaft, str. 185, viaz. RM 3.50. Duch večného kresťanstva i dnes je tým kvasom, ktorý načim zamiešať do ľudských srdiec, ak ich chceme obrodíť. Prítomné rozjímania to dokazujú. Ukáž akúkoľvek boľavú ranu dnešnej spoločnosti, vo večných pravdách Božích nájdeš na ňu liek. Prítomnosť je len začiatkom budúcej večnosti, preto vo svetle večnosti treba riešiť všetko. Rozjímania poslúžia aj kazateľom, pravda, nie sú to vypracované kázne, ale bohatstvo aktuálnych myšlienok poslúži mnohým. — im.

Dr. HANS E. HENGSTENBERG: Christliche Grundhaltungen, str. 159, viaz. RM 3.80. Sme svedkami toho, že moderný človek neráta ani s tými najzjavnejšími skutočnosťami, ktoré ho obkľučujú. Potom, pravda, sa nečudujme, že práca ľudí vo väčšej miere je taká polovičatá. Obkľučuje ma svet, vidím, že jednotlivci sa rodia a umierajú. Vidím dorastať deti, odumierať starých. Vidím, že vtelenie večného Slova obrodilo tvár zeme. Aké je moje postavenie ku všetkým tým okolnostiam? Hlboké úvahy Dr. H. prečíta si katolík i nekatolík. Odporúčame. — im.

ERIK CHRISTOPH: Der Gott des Lebens, str. 132, viaz. RM 2.85. Kristus je cesta, po ktorej prideme k Bohu. To by bolo vari heslo listov, ktoré čítam v tejto knihe. Nie je to nejaká obrana náboženských právd, ale živé pripomínanie katastrofálnych následkov obchádzania zákonov Božích. Živo a jednoducho aplikuje každý článok viery na praktický život. — im.

WILHELM CAROLI: Heiligendes Mutteramt, str. 116, viaz. RM 2.25. Zas jedna praktická knižočka pre naše matky. Dnes oslavujeme materstvo, a málo je tých, čo vedia vecne hodnotiť ženu-matku. „Matka v pláne Božom, matka kňaz, matka a modlitba, matka a výchova, príprava detí ku sv. prijímaniu, matka ako obraz dobrého pastiera atď.“ To sú články, ktoré hodno prečítať. Knihu odporúčame i tým, čo o tejto téme píšú a prednášajú. — im.

HEINHICH BERNING: Das ewige Recht, str. 480, viaz. RM 5.70. Je to zbierka 23. noviel od najlepších kat. spisovateľov, ktorých cieľ je: ukázať

neodškriepiteľné právo Božie na človeka a jeho činy i v dnešných časoch. Nezávislosť, nezáväznosť, je charakteristika mnohých dnešných ľudí. Kto myslí na to, že i P. Boh má nejaké právo, že on to právo bude požadovať neúprosne? V tejto knihe nájdete naozaj milo a pre každého prístupne vysvetlené, že niet v ľudskom živote, a vôbec vo vesmíre, prejavu, na ktorý by Stvoriteľ nemal právo. Kniha sa hodí ako darček. — im.

KARL GEERLING: Die Stunde Gottes, str. 352, viaz. RM 5.10. Sú to kázne na všetky nedele cirkevného roku. Autor chce ukázať cestu, po ktorej ľudstvo musí ísť v prítomnej chvíli. Hovoríme, že všetko je také popletené, nevieme, komu veriť, čoho sa držať. O týchto problémoch hovorí autor. Knihu odporúčam tým kňazom, ktorí nechcú hotové vypracované kázne, ale skôr návrhy, ktoré si spracujú podľa miestnych potrieb. Ináč kázne sú dobré, vyhovujú našim potrebám. — im.

PAUL SIMON: Zur natürlichen Gotteserkenntnis, str. 92, cena RM 2.40. Problém poznania Boha bol život študovaný už v najstarších časoch. Jednotlivé filozofické školy usilovali sa dať také dôkazy, ktoré jasno poukazovali na existenciu najvyššej Bytosti. Božie zjavenie vrhlo najjasnejšie svetlo na tento problém. Ale oď čias vatikánskeho snemu o probléme prirodzeného poznania Boha vznikly rozličné mienky. Autor podáva akýsi súhrn doterajších vedeckých dôkazov a študuje hlavne vzťah medzi prirodzeným poznaním Boha a rozhodnutím vatikánskeho snemu. — im.

JOHANNES HATZFELD: Glanz von Innen, str. 472, viaz. RM 5.70. „Nie sme veľkí, a naše šťastie je, že dúfame vo väčšie a lepšie veci.“ Tento výrok ktoréhosi nemeckého mysliteľa chce uskutočniť pisateľ tejto knihy. Je to zbierka z diel najlepších svetových spisovateľov, v ktorej sa dozviete, že človek rastie z viery, a že nepatrné denné udalosti, prežité v duchu viery, urobia človeka veľkým. Malý stane sa veľkým, keď bude mať vnútornú silu viery, ktorou sa povznesie nad všednosť a maľučkosť. — im.

H. E. HENGSTENBERG: Das Band zwischen Gott und Schöpfung, str. 216, viaz. RM 6. H. vložil do tejto knihy základy svojho dlhoročného filozofického badania. Vo svetle scholastických princípov poukazuje na všetky vzťahy, ktoré jestvujú medzi stvorením a Stvoriteľom, a vie príležitostne poukázať vždy na to, že zjavené učenie každú prirodzenú pravdu len potvrdzuje, lebo Pôvodca jednej i druhej je ten istý. Je to filozofická príručka, ktorú privítajú

najmä tí, čo nepoznajú dobre stredovekú scholastickú terminológiu. Moderným, každému prístupným slohom rieši vecne a objektívne všetky filozofické problémy. — im.

Dr. KAROL KÖRPER: Z Bratislavy do Chigaga. Spol. Sv. Vojtecha, Trnava, 1941, str. 528, cena Ks 40. Kto sa zaujíma o cestopisnú slovenskú literatúru, iste bude vedieť oceniť túto knihu p. kanonika Dr. K. Radi ho počúvame v rozhlase, radi čítavame jeho články v novinách a v časopisoch, lebo K. je realista, ktorý hovorí ku srdcu i k rozumu. Týmito spomienkami na cestu k americkým Slovákom priblížil nám slovenskú americkú dušu tak blízko, že pri ich čítaní človek si myslí, že sám stojí na K. mieste, všetko počúva, pozoruje, rozpráva, radi, povzbudzuje. Tento cestopis patrí do knižnice každého Slováka, lebo je naozaj cenným prínosom do našej literatúry. Katolíci, túto knihu si prečítajte! — im.

JOSEF RESL: Katechese. Nakl. Bohuslav Rupp, Praha II., Jindřišská 23, 1941, str. 397, cena Ks 36. Knihu R. zaznamenávame ako cennú príručku pre katechéty. V základe sú to katechézy biblické, ale je v nich spracovaná látka katechizmová i liturgická v rámci biblických dejín a cir. roku. Látka je podaná metodicky prehľadne, živo, názorne a prakticky, s mnohými dobrými príkladmi, takže je to naozaj pokladnica, v ktorej katechéta nájde všetko, čo potrebuje pre školu. Dielo vyrástlo z dlhoročného štúdia najlepších katechetických príručiek cudzozemských a z mnohoročnej skúsenosti v pastorácii, medzi deťmi, takže môže byť použité i pre detské kázne a besedy. Odporúčame. — im.

Dr. RUDOLF GRABER: Maria im Geheimnis der Schöpfung. Verlag Fr. Pustet, Regensburg 1941, str. 122, viaz. RM 2. Ku mnohým štúdiám o P. Márii, ktoré boli napísané v posledných 50. rokoch, treba prirítať túto malú knižku Dr. G. ku tým najlepším. Je to hlboký teologický pohľad do tajomného života Bohorodičky, ktorá so svojim Synom vykúpila ľudstvo. Autor študuje pomer Panny Márie k Cirkvi, k ľudstvu a k jednotlivým dušiam, aby určil výsostne miesto Matky Božej v našom duchovnom živote. Knižočku odporúčam mariológom. — im.

Kníhkupectvo BENZINGER VERLAG, Einsiedeln/Köln, vydalo prvé štyri knižočky veľkých vzorov náboženského života pre ženy: 1. In der Lebenseinheit mit Christus — Katharina von Siena; 2. Durch Leid geläutert sieg-

hafte Freude — Mathild von Magdeburg; 3. Gott allein genügt — Teresa von Avila; 4. Erlöstes und erlösendes Leiden — Antoinette de Geuser. Milo padne človeku čítať, ako išly za Kristom tieto hrdinky ženského sveta. Životopisy sú písané stručne, ale vecne, pútavo; nájdete v nich aplikácie i na život našich žien. Odporúčame našim paniam. Cena štyroch viaz. sv. RM 3.50. — im.

Dr. JOSEF BEEKING: I. sv.: Das Geheimnis der christlichen Erziehung, str. 96, viaz. RM 2.70; II. sv.: Grundfragen der erzieherischen Führung, str. 96, viaz. RM 2.70, Benzinger Verlag, Einsiedeln/Köln. Cirkev nemôže zabúdať na budúcnosť národa — na mládež. Ona má výsostné právo vychovávať mladých, lebo ona musí dnes povedať: Nechajte maľučkých prísť ku mne. Pravda, keď je reč o cirkevnej výchove, to ešte neznamená, že je to výchova len ku modlitbe, ku kostolu atď. Tajomstvo kresťanskej výchovy je v prirodzenosti samého dieťaťa. V týchto dvoch knižočkách nájdú vychovávateľa cenné poučenia a praktické pokyny, ako vychovávať a viesť dnešnú mládež. Naozaj sú to príručky, ktoré by som dal do rúk našim učiteľom a spolkovým vodcom, lebo mnohí ignorujú katolícky spôsob výchovy, hoci táto je taká stará, ako ľudstvo samé. — im.

Nakladateľstvo HERDER, Freiburg im Breisgau, vo zbierke: „Der Bilderkreis“ vydalo tri ďalšie knižočky, ktoré istotne prekvapia milovníkov krásneho umenia. a) Hilde Herrmann: Marienleben; b) Ludwig A. Winterswyl: Auferstehung; c) Hilde Herrmann: Jünger und Apostel. — P. Mária, ako Matka Večného Slova a Matka kresťanstva, bola vždy oslavovaná umelcami kresťanského sveta ako požehnaná medzi ženami. I víťazstvo Kristovo nad smrťou a vôbec výjavy zo života Spasiteľa sveta s obľubou maľovali naši umelci, aby takto akosi zvečňovali život Kristov v ľudstve. Rozličné povahy 12. apoštolov, ich život, smrť, to vďačne zobrazovali už najstarší kresťanskí majstri pera i štetca, lebo v apoštoloch videli šíriteľov učenia Kristovho na celom svete. Toto nájdete v týchto krásne upravených sväzkoch, ktoré sú naozaj pýchou nakl. Herdra. Každý sväzok obsahuje 25 pestrofarebných umeleckých obrazov od najchýrnejších svetových umelcov a k obrazom cenné vysvetlivky. Jeden sväzok stojí RM 1.25. Takúto knižku môžete vždy podarovať pri akejkoľvek príležitosti. A sú to sväzky pomerne lacné, keď uvážime, že úprava a vôbec hlbokotlač je prvotriedna a na dobrom papieri. — im.

RICHARD BERON O. S. B.: *Kinder- und Hausbibel*. Verlag Herder, Freiburg im Br., str. 290, viaz. RM 6.60. Beron týmto podáva výbornú pomôcku na uvedenie právd Písma svätého do života dieťaťa, aby ho zaujaly, prenikly a sformovaly jeho životné smýšľanie podľa zjavenia Božieho. Úseky Písma sv. sú tak majstrovsky volené podľa cirkevného roku, že dieťa celý rok žije v ovzduší Božích právd. Každý článok je doplnený žalmom tak upraveným, aby sa ho dieťky mohli striedavo modliť, čo ešte životnejšie pôsobí na detskú dušu. Článok sa končí modlitbou, pre ktorú sa používa práve vyličená udalosť, a to tak, aby obrazotvornosť dieťaťa bola úplne zamestnaná, a duša, uvedená do týchto okolností, sama sa rozhovorila s Bohom. Mnohé farebné, krásne vypracované výjavy a liturgické symboly od A. a E. Segera vhodne dopĺňujú text diela. Pre pracovníkov vo výchove mládeže znamená dielo Beronovo nevyčerpateľnú zásobu námetov. — lex.

WEIGL-ZINKL-KOZICS: *Ein Bilderbuch vom göttlichen Heiland*. Verlag Herder, Freiburg im Br., 1941, str. 16 (veľkého formátu), viaz. RM 1.10. Veľmi dobrá pomôcka v katechizovaní najmenších. Tak by mal vyzeráť aj náš katechizmus pre prvú triedu ľudových škôl, v ktorom deťom rozprávajú iba obrázky. Trinásť obrazov so stručnými úryvkami Písma sv. vie mocne zapôsobiť na detskú dušu a zanechať v nej mocný dojem. — lex.

MINICHTHALER J. *Die Mutter erklärt dem Kind das Bilderbuch vom göttlichen Heiland*. Verlag Herder im Br., str. 24, RM 0.25. Brošúrka ukazuje použitie vyššie spomenutej obrázkovej pomôcky. Tamtiež vyšlo od toho istého autora: *Die Mutter erklärt dem Kind das Bilderbuch vom Lieben Gott*, ktorá je vysvetlovaním k obrázkovej príručke o P. Bohu. — lex.

G. K. CHESTERTON: *Aquinói Sz. Tamás*. Nakl. Szent István-Társulat, Budapest, str. 260, 3 P. Duchovná veľkosť sv. Tomáša Akvinského nezanikla ani dnes, ale stále upozorňuje na seba vedátorov a spisovateľov, lebo má čo povedať každej dobe. V poslednom čase tiež Chesterton pokúsil sa nakresliť duchovný obraz veľkého dominikána, ukázať na jeho večne platnú filozofiu, ktorá i dnes vie svojou veľkostí dobývať ľudskú myseľ, zatahovať do životného denia na každom poli a byť staviteľkou lepšej budúcnosti. V čase, v ktorom sa hlása návrat ku minulosti, keď i u nás poukazuje sa na tomizmus, Chestertonova kniha toto hnutie len posilní. — vm.

covníci nečakajú na nijaké odmeny. Ale redaktor vie, že kníhtlačiareň čaká. Smeristi, v tomto mesiaci vyrovnajte svoje dlžoby! Nech nebude medzi vami ani jeden, ktorý by poškodzoval náš časopis tým, že neplatí predplatné. Vykonajte svoju povinnosť a neodkládajte s predplatným.

P. S. Uverejňujeme recenzie a kritiky len tých kníh, ktoré dostane redakcia. Ako môže redakcia odporúčať knihu, ktorú nevidela?

Exercície: Pokúsime sa usporiadať duševné cvičenia pre naše čitateľky a čitateľov. Smeristické hnutie dostáva už ráz všeslovenský, a boli by sme radi, keby sme sa mohli úprimne poshovárať o našich plánoch v zátiši exercičnom. Ak sa prihlási dostatočný počet poslucháčov, pre rodinu Smeristov usporiadame samostatné duševné usobrania, na ktorých bude prednášať redaktor Smeru. Záujemcov prosíme, aby sa hlásili **do 15. mája**. Čím nás bude viacej, tým bude lepšie. Budú to rodinné exercície. Bolo by hádam najlepšie, aby boli v auguste; bližší termín určíme. Hláste sa, ktorí by ste prišli.

Na tlačový fond prispeli: Po 70 Ks: Dr. K. Kmečko, Nitra; A. Turaz, Čajkov; A. Janáč, Trenč. Biskupice; — 40 Ks: V. Vaško, Banská Bystrica; — po 30 Ks: SS. Sv. Vincenta, Mor. Sv. Ján; J. Krébes, Ban. Bystrica; S. L. Kasper, Nitra; MUDr. G. Hoffmann, Snina; J. Kišša, Zákopčie; — 20 Ks: Dr. A. Škrábik, Nitra; SS.

Dominikánky, Petroviany; Š. Sigotský, Divina; Ošetrov. škola SS. Sv. Križa, Bratislava; R. Hečko, Dolná Súča; J. Vojtech, Cifer; Dr. A. Chura, Bratislava; Dr. B. Rajcová, Bánovce n/Bebr.; J. Haranta, Trenčín; E. Citterberg, Tajov; L. Molčan, Dolná Súča; MUDr. J. Štepán, Bratislava; M. Krčméry, Bratislava; B. Bradáč, Ružomberok; J. Müller, Sp. N. Ves; A. Dužeková, Trenč. Biskupice; A. Jusko, Sabinov; Š. Gregorovič, Ban. Bystrica; — 15 Ks: Szilvay, Zem. Lieskové; — po 10 Ks: M. Sztrechay, Trenčín; J. Tiso, Trenčín; J. Pokorná, Žilina; Dr. P. Bukovský, Ban. Bystrica; Dr. A. Bezák, Bratislava; Š. Herodek, Červ. Kameň; M. Pálinkášová, Trenčín; A. Záh, Nováky; Š. Hudec, Rajec; Dr. A. Čelko, Bratislava; R. Zajec, Giraltovce; Dr. O. Skyčák, Nitra; J. Gandnik, D. Voderady; M. Solčáni, Jalovec; P. Strelková, Ružomberok; — 7 Ks: V. Hořka, Pobeďim; — po 5 Ks: M. Pernecky; R. K. far. úrad, Prochoť; J. Štefánek, Divina; R. K. far. úrad, Hruštín, R. K. farský úrad, Jedlové Kostolany; S. Polčín, Bratislava; R. K. farský úrad, Bardiov; R. K. farský úrad, Rychvald; V. Cvičela, Hrachovište; J. Knapčík, Trenčín; M. Bečicová, Trenčín; O. Šupejová, Bratislava; H. Orthofer, Topoľčany; A. Brtek, Vrbové.

Všetkým Pán Boh hojne odplať!

S M E R, revue pre duchovný život. Vydávajú trenčianski dominikáni. Zodpovedný redaktor Dr. I. Müller. Používanie novinových známok povolené výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort poštový v Bratislave pod. čís. 144.497-III/1-1940. Dozorný pošt. úrad Trenčín. — Tlač V. Čelko a spol., Trenčín.